

A Keleti-Bakony (HUBF 20001) és a Papod-Miklád (HUBF 20002)

kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület honvédelmi használatú
részeinek ***Natura 2000 fenntartási terve***

Készítő:		Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság
		H-8229 Csopak Kossuth Lajos u. 16.
		Tel: 0036 87 555 260
		Fax: 0036 87 555 261
		e-mail: bfnp@bfnp.kvvm.hu
Felelős vezető:		Puskás Zoltán igazgató
Felelős tervező:		Mészáros András
Készítette:		Mészáros András
		Dr. Cservenka Judit
		Simon Pál
		Petróczi Imre
Készült:		Az EASTERN BAKONY – LIFE07 NAT/H/000321 projekt A.2 akciójának keretében 2012. januárjában Javítva 2014. január, 2014. március

Tartalomjegyzék

1. A Natura 2000 terület alapadatai	4
1.1. Név	4
1.2. Azonosító kód.....	4
1.3. Kiterjedés (ha)	4
1.4. Érintett települések.....	6
1.5. Egyéb védettségi kategóriák	6
1.6. Tervezési és egyéb előírások.....	6
2. Veszélyeztető tényezők.....	8
3. Kezelési feladatok meghatározása	10
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése.....	10
3.1.1. A terület fő célkitűzései:.....	10
3.2. Kezelési javaslatok.....	10
Katonai célú területhasználatra vonatkozó javaslatok	13
3.2.1. Kezelési egységekre vonatkozó kezelési javaslatok	14
3.2.2. Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés	24
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	25
3.2.4. Kutatás, monitorozás	34
3.2.5. Mellékletek:.....	36
3.2.5.1. A tervezési területen javasolt katonai használatok (térkép).....	36
3.2.5.2 A tervezési területen javasolt természetvédelmi kezelések (térkép)	41
3.2.5.3 A tervezési területen kialakított kezelési egységek (térkép).....	46
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében.....	53
3.3.1. Agrártámogatások.....	53
3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer	54
3.3.2. Pályázati források	54
3.3.3. Egyéb	54
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	55
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök.....	60
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	60
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	61
4. Felhasznált irodalom	63

1. A Natura 2000 terület alapadatai

1.1. Név

Keleti-Bakony és a Papod-Miklád kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek
Várpalotai Lő- és Gyakorlótérrel átfedő részterületei

1.2. Azonosító kód

HUBF 20001

HUBF 20002

1.3. Kiterjedés (ha)

Keleti-Bakony HUBF 20001 (22650,1600 ha)

Tervezési terület (lő és gyakorlótéri terület): 10861,7066 ha

Papod Miklád HUBF 20002 (7734,7600 ha)

Tervezési terület (lő és gyakorlótéri terület): 2302,4508 ha

Település	Hrsz	Terület	AK	Művelési ág
Bakonykúti	040	35,1493	0	kivett
Bakonykúti	041	0,4748	0	kivett
Bakonykúti	042	106,8601	0	kivett
Bakonykúti	044	203,1892	0	kivett
Bakonykúti	067	54,3475	0	kivett
Bakonykúti	068	1,3660	0	kivett
Bakonykúti	069/1	187,2078	0	kivett
Csór	053	369,8382	0	kivett
Csór	065	4,4278	0	kivett
Hajmáskér	03/3	2681,5575	0	Kivett
Iszkaszentgyörgy	0291	276,0040	0	kivett
Isztimér	0306	58,9517	0	kivett
Isztimér	0307	83,2610	0	kivett
Isztimér	0321	97,6772	0	kivett
Isztimér	0330	0,0730	0	kivett
Isztimér	0333	0,4507	0	kivett
Isztimér	0334/1	57,3135	0	kivett
Márkó	055/2	1396,1682	0	kivett
Öskü	03	3321,8079	0	kivett
Várpalota	0154/1	55, 0629	132,15	gyep
Várpalota	0154/5	1621,8035	0	kivett
Várpalota	0154/7	51,9407	0	kivett
Várpalota	0154/11	187,3166	0	kivett
Várpalota	090/1	1405,6257	0	kivett
Veszprém	0129/1	906,2826	0	kivett

1. ábra: A tervezési terület ingatlanadatai.

A kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok

- Csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*)
- Csüngőaraszoló (*Phyllometra culminaria*)
- Díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)
- Eurázsiai rétsáska (*Stenobothrus eurasius*)
- Füstös ősziaraszoló (*Lignioptera fumidaria*)
- Gyászszincér (*Morimus funereus*)
- Hegyesorrú denevér (*Myotis blythi*)
- Kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*)
- Közönséges denevér (*Myotis myotis*)
- Lápi tarkalepke (*Euphydryas aurinia*)
- Magyar tarsza (*Isophya costata*)
- Molnárgörény (*Mustela eversmannii*)
- Nagyfülű denevér (*Myotis bechsteini*)
- Nagy hőszincér (*Cerambix cerdo*)
- Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)
- Piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)
- Sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*)
- Szarvaskabóc (*Cucujus cinnabarinus*)
- Szarvasbogar (*Lucanus cervus*)
- Sziklai májmoha (*Mannia triandra*)
- Ürge (*Spermophilus citellus*)
- Csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*)
- Havasi cincér (*Rosalia alpina*)
- Homoki nőszirm (*Iris humilis* ssp. *arenaria*)
- Leánykökörcsin (*Pulsatilla grandis*)
- Magyar gurgolya (*Seseli leucospermum*)
- Szent István-szegfű (*Dianthus plumarius* subsp. *regis-stephani*)
- Fénylő zsoltina (*Serratula lycopifolia*)

A kijelölés alapjául szolgáló élőhelytípusok

- Szubkontinentális peripannon cserjések (40A0)
- Pannon sziklagyepek (Stipo-Festucetalia pallentis) (6190)
- Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (Festuco-Brometalia) (6210)
- Szubpannon sztyeppék (6240)
- Közép-Európa domb- és hegyvidéki mészkő törmelékletői (8160)
- Mészkősziklás lejtők sziklanövényzettel (8210)
- Nagyközönség számára meg nem nyitott barlangok (8310)
- Szubmontán és montán bükkösök (Asperulo-Fagetum) (9130)
- Cephalanthero-Fagion közép-európai sziklai bükkösei mészkövön (9150)
- Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdői (9180)
- Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraeával és Carpinus betuluszal (91G0)

- Pannon molyhos tölgyesek Quercus pubescensszel (91H0)
- Pannon cseres-tölgyesek (91M0)

1.4. Érintett települések

Márkó, Veszprém, Hajmáskér, Öskü, Várpalota, Iszkaszentgyörgy, Isztimér, Bakonykúti, Csór

1.5. Egyéb védettségi kategóriák

Az Isztimér 66 A, 66 B, 67 A, 67 B, 72 A, 72 B, 72 C, 72 D erdőrészek a helyi jelentőségű Burok-völgyi Őserdő Természetvédelmi Területrészt képezik és egyben erdőrezervátum részei is. Országos jelentőségű védett természeti területek a pontszerűen megjelenő ex lege védett barlangok, források, víznyelők.

Országos ökológiai hálózat: A terület teljes egésze az országos ökológiai hálózat részeként magterület övezetben szerepel.

Természetvédelmi kezelés szervei

Illetékes I. fokú természetvédelmi hatóság: Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség.

Működési terület szerint érintett nemzeti park igazgatóságok: Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság, Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság.

1.6. Tervezési és egyéb előírások

A tervezési területre vonatkozó tervek

- V/1. Bakony-Vértes körzet vadgazdálkodási terve. Érvényesség: 2014-ig.
- Hajagvidéki Vt. vadgazdálkodási üzemterve. 2007-2017
- HM VERGA Zrt vadgazdálkodási üzemterve 2007-2020
- Bakony Környezetvédelmi és Vadgazdálkodási Egyesület vadgazdálkodási üzemterve 2007-2017
- Várpalotai Körzet erdőterve 2010-2019
- Zirci Körzet erdőterve 2009-2018
- Veszprém megye 15/2011. (II. 24.) számú rendelettel jóváhagyott területrendezési terve
- Fejér megye 1/2009. (II. 13) K. R. Sz. rendelete Fejér Megye Területrendezési Tervéről
- Településrendezési tervek

A tervezési területre vonatkozó előírásokat tartalmazó jogszabályok

- A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009.évi XXXVII. törvény
- A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény
- Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény
- Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet
- Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V.11) KvVM rendelet

- A védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről szóló 13/2001. (V. 9.) számú KöM rendelet
- Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott agrárkörnyezet-gazdálkodási támogatások igénybevételének részletes feltételeiről szóló 61/2009. (V. 14.) számú FVM rendelet
- A Nemzeti Vidékfejlesztési Terv alapján az Európai Unió által társfinanszírozott mezőgazdasági területek erdősítéséhez nyújtott támogatás igénybevételének részletes szabályairól szóló 132/2004. (IX. 11.) számú FVM rendelet
- Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az agrár-erdészeti rendszerek mezőgazdasági földterületeken történő első létrehozásához nyújtandó támogatás igénybevételének részletes szabályairól szóló 46/2009.(IV. 16.) számú FVM rendelet
- 25/2007. (IV. 17.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a kedvezőtlen adottságú területeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatások részletes szabályairól
- Isztimér Község Önkormányzat képviselő-testületének a Burok-völgyi Őserdő helyi jelentőségű természetvédelmi terület létesítéséről szóló 12/1995. (XII. 1.) számú önkormányzati rendelete

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Negatív hatások	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
Antropogén tényezők				
A04.03	Pásztorkodás felhagyása, legeltetés hiánya	H	20	6210, 6240 élőhelyek cserjésednek. Legeltetés hiányában az ürge, a parlagi pityer, a lappantyú állományok állománycsökkenése vagy kipusztulása jellemző.
B	Erdészet, erdőgazdálkodás	H	30	9130, 91G0, 91M0 élőhelyeket veszélyezteteti leginkább a nagy területekre kiterjedő vágásos rendszerű erdőgazdálkodás.
E03	Szemét, hulladék	M	1	Az illegális szemétkerakás minden élőhelyen jelentkezik, különösen a települések közelében és az utak mentén.
F03.01	Vadászat	H	30	A vadgazdálkodás elsősorban az élőhelyek vadeltartó képességén túli magasan tartott vadlétszám és a betelepített muflon miatt gyakorol igen kedvezőtlen hatást az erdei élőhelyekre (9130, 9150, 9180, 91H0, 91M0)
G01.03	Motoros járművekkel végzett tevékenység	H	30	Legnagyobb káros hatást a meredek oldalakon található gyepekben és bokorerdőkben (6190, 6240, 91H0) okozza. A kialakuló keréknyomok teljesen növénytelen felszíneket alakítanak ki, melyek mentén a vékony rendzina erodálódik. Számos jelölő növényfajra (magyar gurgolya, Szent-István szegfű, homoki nőszirm) káros hatással van. A zavarás miatt több ritka madárfajra (uhu, kígyászölvy) igen káros hatással van.
G01.04	Hegymászás, sziklamászás, barlangászat	L	1	Pontszerű káros hatást okozó tevékenységek. Negatív hatásuk a denevérek telelő és párzóhelyeinek számító barlangok látogatásával, valamint a fészkelési időben sziklaodúkból, párkányon fészkelő madárfajok (uhu, vándorsólyom) zavarásával nyilvánul meg.
G04.01	Katonai használat	H	30	Főként a gyepek élőhelyekre van jelentős hatása a katonai tevékenységeknek. A dolomit alapkőzetben azonban meglepően jól regenerálódnak az élőhelyek.
J01	Tűz és tűz visszaszorulása	M	40	Gyep élőhelyekre (6240) kis jelentőségű, erdőkre (91H0, 91M0)

				jelentősebb káros hatást fejt ki, mely után nehezen regenerálódnak. Számos jelölő fajra károsak a nagy kiterjedésű tüzek, de a populációk általában jól regenerálódnak.
Természetes biotikus és abiotikus folyamatok				
K02	Természetes élőhely átalakulások, szukcessziós folyamatok	M	10	6210, 6240 élőhelyek cserjésednek. A cserjésedés miatt az ürge, a parlagi pityer, a lappantyú állományok állománycsökkenése vagy kipusztulása jellemző.
K04.05	Növényevők általi károkozás	H	30	A vadfajok károkozása elsősorban az élőhelyek vadeltartó képességén túli magasan tartott vadlétszám és a betelepített muflon miatt gyakorol igen kedvezőtlen hatást az erdei élőhelyekre (9130, 9150, 9180, 91H0, 91M0)

2. ábra: A területen jellemző veszélyeztető tényezők összefoglaló értékelése

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Általános célkitűzés:

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

3.1.1. A terület fő célkitűzései:

- A természetes és természetyszerű élőhelyek megőrzése, fenntartása, a természetvédelmi szempontból megfelelő gazdálkodás és katonai használat összehangolásával.
- A korábbi erdőgazdálkodásra jellemző nagy kiterjedésű egykorú erdők helyett hosszú távon a változatos erdőszerkezet kialakítása a cél, ennek érdekében a homogén tér- és korszervezet javítandó az erdei élőhely típusokban. Kerülni kell a nagy kiterjedésű egybefüggő erdőfelújításokat, és a nagy kiterjedésű egykorú erdőfoltok kialakulását.
- Hosszú távon az egykorú erdőfoltok kezelésénél előtérbe kell helyezni a folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódokat.
- A jelölő erdei élőhelyeken a természetyszerű felújítások elősegítése, az ezeket akadályozó, nehezítő vagy akár lehetetlenné tevő hatások – közöttük az élőhely vadeltartó képességét meghaladó nagyvadállomány kedvezőtlen hatásának –, elhárítása;
- A területen található nem őshonos (pl. muflon, dāmivad) vadfajok visszaszorítása;
- A gyertyános-tölgyes, és bükkös erdőállományok tekintetében, amelyek a klímaváltozás által leginkább veszélyeztetettek, kiemelt cél az eredeti célállomány felújítása.
- A területen a jelölő (gazdasági jelentőségű) erdei élőhelyek – típusonként külön vizsgált-korosztályszerkezete esetében az idős állományok (80 év fölött) legalább 20%-os arányának biztosítása.
- A gyepek élőhely típusok jó természeti állapotban való fenntartása.
- A területen előforduló közösségi jelentőségű, valamint a védett és fokozottan védett fajok élőhelyeinek fenntartása. A közösségi jelentőségű fajok állományainak megőrzése.

3.2. Kezelési javaslatok

A fenntartási terv ismerteti a tervezési terület Natura 2000 hálózat szempontjából meghatározó botanikai, zoológiai értékeit, és az élőhelyekre vonatkozó adatok alapján meghatározza a természeti értékek fenntartása érdekében követendő, illetve javasolt gazdálkodási gyakorlatot. Ezeket a tervben „javaslatoknak” nevezzük. Szükséges azonban kiemelni, hogy azok a javaslatok, **amelyek nem képezik részét a jelenlegi jogszabályi rendszernek, nem kötelező érvényűek** a gazdálkodók számára, pusztán az érintett Natura 2000 területek élőhelytípusainak megőrzését szolgáló **földhasználati ajánlások**, mivel a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület

kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg. A fenntartási tervek kísérletet tesznek arra, hogy meghatározzák azokat a javaslatokat, amelyek a jövőben – megfelelő kompenzációs háttér biztosítása esetén betartandók lehetnek a gazdálkodók számára. A fenntartási tervben szereplő javaslatok meghatározása az élőhelytípusok alapján történt. A faj- vagy élőhelyvédelmi szempontból azonos kezelést igénylő terület egységeket az egyszerűség kedvéért a terv ún. kezelési egységként határolja le, és jeleníti meg a 3.2.6.3 sz. fejezet térképmellékleteiben valamint a 3.2.2. fejezetben.

A tervezési terület egységesen kivett művelési ágban van, mivel a honvédelmi használatú területeknél ez az általános gyakorlat hazánkban. Ezért nem művelési ágakhoz kötjük a kezelési javaslatokat, hanem a területen tapasztalt élőhelytípus és használat szerint gyephez és erdőhöz. Ebben a fejezetben meghatározásra kerültek az általános kezelési javaslatok is, amelyek valamennyi érintett kezelési egységen ajánlottak. Ezt követően a kezelési egységeknél már csak azok a javaslatok jelennek meg, amelyek az általános javaslatokon felül kimondottan csak az adott kezelési egységhez kötődnek.

Általános kezelési javaslatok:

Erdőgazdálkodás

-A telepített fekete fenyveseket hosszú távon őshonos fafajokból álló a termőhelynek megfelelő erdőkké kell alakítani, a természetes felújulási folyamatokra alapozva.

-Az őshonos erdők felújítása során a természetes felújítás alkalmazása. Amennyiben a természetes felújítás nem eredményes, csak a területen őshonos fafajok magvetése, csemetézése engedhető. Az erdősítésben használt szaporítóanyag (mag, csemete) tájegységi (Bakony) származású legyen.

-Az erdészeti munkák során az erdőszegélyek kímélete szükséges. Az erdőszegélyek nem egyszer szubkontinentális peripannon cserjés (40A0) kiemelt jelentőségű élőhelyek.

-A kitermelt faanyag jó természetességi állapotú gyepeken, tisztásokon keresztül való szállítását és ezeken az élőhelyeken való depózását lehetőség szerint kerülni kell, amennyiben természetes gyepeket érinti a fenti folyamat, úgy a gyepek helyreállításáról (faanyag, kéreg, fűrészpor maradéktalan elszállítása, talaj elegyengetése) gondoskodni kell.

-Az erdei tisztások gyeppel jellegét megváltoztató művelés megakadályozása (pl. erdősítés, vadföld);

Vadgazdálkodás:

-A Natura 2000-es élőhelyek jó természeti állapotban való fennmaradásával összeegyeztethető, azoknak alárendelt vadgazdálkodás folytatható.

. A nagyvadak maximális fenntartható állomány nagyságának (egyed) és sűrűségének (egyed/100ha) meghatározásakor figyelembe kell venni a magas egyedszám okozta természetvédelmi károkozást is.

-Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú sziklai bükkösök (9150) törmeléklejtő és szurdokerdők (9180) esetén amennyiben a felújulás a vadkárosítás miatt elmarad, a záródás csökken, ezáltal a termőhely folyamatos növényborítottsága veszélybe kerül, ez esetben az élőhelyen a vad riasztására és az intenzív vadállomány apasztásra van szükség. A vadkárosítás folyamatos megelőzése prioritás.

-A területen található nem őshonos (pl. muflon, dámvad) vadfajok visszaszorítása;

-A tervezési területen vadászattal kapcsolatos berendezések (szóró, sózó, dagonya, vadetető, tároló stb.) elhelyezését források és természetes állapotú vizes élőhelyek környezetében kerülni kell.

Gyepgazdálkodás:

-A gyepek technikai sportokkal történő károsítását szükséges megakadályozni.

-A gyepek élőhelytípusok fokozódó cserjésedését a gyepterületek extenzív legeltetésével és/-vagy cserjeirtással szükséges megakadályozni.

-A gyepek élőhelytípusok arányának fenntartása érdekében, a gyepek erdősítését kerülni kell.

-A szubkontinentális peripannon cserjés (40A0) élőhelyeken cserjeirtás csak természetvédelmi szempontból indokolt esetben (pl. idegenhonos fajok megjelenése, az élőhely beerdősülése) végezhető.

Általános irányelvek a cserjeirtással kapcsolatban: A legelőkön természetvédelmi szempontból célszerű a cserjeirtást úgy végezni, hogy 100-150 méterenként 10-15 méter szélességben cserjefoltok, sávok, bokorcsoportok, hagyásfák maradjanak. A cserjesávokat ajánlatos az uralkodó szélirányra merőlegesen meghagyni.

Katonai használat, egyéb:

-A Magyar Honvédség kezelésében lévő területeken futó, katonai tevékenységhez köthető úthálózat felülvizsgálatával, a felesleges utakon történő közlekedés visszaszorítása, szükség szerinti megakadályozása; a szubpannon sztyeppek egybefüggősége érdekében.

-Nagy, kiterjedt gyepterületeket vagy erdőterületeket érintő tüzek megakadályozása.

-Illegális hulladék elhelyezés megakadályozása.

-Technikai sportok megakadályozása.

Katonai célú területhasználatra vonatkozó javaslatok

A terület katonai célú használati térképét a Bakony Harckiképző Központ munkatársaival egyeztetve készítettük el. Az egyeztetés során figyelembe vettük a terület Natura 2000-es élőhelyeit és fajait valamint a katonai gyakorlótéren folyó katonai tevékenységet. A térképek a **3.2.6.1.** fejezet térképmellékleteiben szerepelnek. A térképen 6 kategória szerepel. Az 1. kategóriában a jellemző katonai tevékenységek mindegyike végezhető, míg a magasabb számú területi kategóriákra egyre szigorúbb előírások érvényesek. **A területre érvényes korlátozások felülbírálnak havária esetén és a terület tűzszerészeti mentesítésekor.**

Katonai tevékenység:	Területi kategória					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Lő és gyakorlótér tüzelőállásainak karbantartását és kiépítését célzó földmunkák.	+	+	-	-	-	-
Építési tevékenység, földkiemelés és egyéb földmunkák, új út építése.	+	-	-	-	-	-
A meglévő utak karbantartását, járhatóságának fenntartását célzó földmunkák.	+	+	+	+	+	-
Üzemanyagok és olajok átrakodása, tárolása.	+	-	-	-	-	-
Gép- és harcjárművek részére telephely, javító pont üzemeltetése.	+	-	-	-	-	-
Harc- és gépjárművek üzemanyag feltöltése (talajszennyezés kizárásával).	+	+	-	-	-	-
Lövészetek célterületeként használható.	+	+	+	-	-	-
Tűzmegnyitási terepszakasszként használható.	+	+	-	-	-	-
Gép- és harcjárművekkel közlekedés az utakon kívül.	+	+	-	-	-	-
Gép- és harcjárművek közlekedése az utakon.	+	+	+	+	+	-
A gyakorló- és löteret üzemeltető alakulat gépjárműinek önálló közlekedése az utakon.	+	+	+	+	+	+
Gyalogos közlekedés az utakon kívül.	+	+	+	+	+	-
Gyalogos közlekedés az utakon.	+	+	+	+	+	+
Tartós időre alkalmas táborhely kiépítése.	+	-	-	-	-	-
Rövid időtartamú tartózkodásra szolgáló sáttábor építése.	+	+	+	+	-	-

3. ábra:

*Katonai célú területhasználatra vonatkozó előírások hat területi kategóriába sorolva
(Jelmagyarázat: +: végezhető a tevékenység, -: nem végezhető a tevékenység)*

3.2.1. Kezelési egységekre vonatkozó kezelési javaslatok

Erdők:

I. kezelési egység

Érintett erdőrészek:

Isztimér 72 A, 77 B, 77 F, 78 E, 82 A, 82 C, 82 F, 83 A, 83 B, 83 D, 83 I, **Bakonykúti** 11 G, 11 K, 12 B, 14 A, 16 E, 19 A, 19 E, Csór 23 A, 23 D, 23 F, 25 E, 26 C, 28 F, **Iszcaszentgyörgy** 8 C, 8 D, 9 B, 9 C, 10 B, 10 C, 10 D, **Várpalota** 30 C, 31 A, 31 B, 31 C, 31 D, 31 E, 32 A, 32 C, 32 D, 34 C, 34 F, 34 G, 34 H, 35 A, 37 C, 41 A, 41 B, 53 B, 54 E, 55 C, 57 F, 60 A, 61 A, 62 I, 63 A, 63 C, 63 E, 64 D, 64 I, 65 A, 65 B, 65 C, 65 D, 65 E, 66 A, 66 B, 67 A, 67 B, 67 C, 67 D, 91 B, 93 B, **Öskü** 13 G, 14 A, 15 E, 16 A, 19 D, 19 E, 20 A, 20 B, 20 C, 21 A, 21 B, 21 C, 21 D, 21 E, 22 B, 22 C, 22 D, 22 E, 22 F, 23 D, 23 F, 24 A, 24 D, 30 C, 31 D, 31 E, 32 B, 36 C, 37 B, 37 C, 40 A, 40 C, 42 B, **Hajmáskér** 2 E, 17 A, 19 C, 20 A, 20 B, 21 D, 22 B, 23 A, 29 A, 35 B, 35 C, 35 E, 36 A, 36 B, 37 D, 38 A, 38 B, 38 C, 38 D, 38 E, 40 A, **Márkó** 11 C, 13 D, 14 E, 31 B

Érintett élőhelyek:

-Pannon molyhos tölgyesek (91H0): Isztimér 77B, 77F, 78E, 82A, 82C, 82F, 83A, 83B, 83D, 83I, Bakonykúti 11G, 11K, 12B, 14A, 16E, 19A, 19E, Csór 23A, 23D, 23F, 25E, 26C, 28F, Iszcaszentgyörgy 8C, 8D, 9B, 9C, 10B, 10C, 10D, Várpalota 32A, 32C, 37C, 41A, 41B, 53B, 54E, 57F, 61A, 62I, 63A, 63C, 63E, 64D, 64I, 65A, 65B, 65C, 65D, 65E, 66A, 66B, 67A, 67B, 67C, 67D, 91B, 93B, Öskü 13G, 14A, 15E, 16A, 19D, 19E, 20A, 20B, 20C, 21A, 21B, 21C, 21D, 21E, 22B, 22C, 22D, 22E, 22F, 23D, 23F, 24A, 24D, 30C, 31D, 31E, 32B, 36C, 37B, 37C, 40A, 40C, 42B, Hajmáskér 17A, 20A, 21D, 22B, 23A, 29A, 35B, 35C, 35E, 36A, 36B, 37D, 38A, 38B, 38C, 38D, 38E, 40A, Márkó 14E, 31B.

-Pannon cseres tölgyesek (91M0): Csór 23F, 26C, Várpalota 41A, 41B, 53B, 55C, 57F, 60A, 62I, 63A, 63E, 65D, 66A, 66B, 67C, 67D, 91B, 93B, Öskü 13G, 14A, 15E, 16A, 19D, 21A, 22B, 24D, Hajmáskér 17A, 22B, 23A, 29A, 35B, 35C, 35E, 36A, 36B, 38B, 38C, 38D, 38E, Márkó 14E.

-Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraeával és Carpinus betulusszal (91G0): Csór 26C, Várpalota 30C, 31D, 31E, 32A, 34C, 34 F, 35A, 37C, 53B, 54E, 55C, 60A, 63A, 63E, Hajmáskér 17A, 22B, 29A.

-Szubmontán és montán bükkösök (9130): Várpalota 31A, 31B, 31C, 31D, 31E, 32A, 32C, 32D, 34C, 34F, 34G, 34H, 37C, 41B, 54E, 55C, 63A, 63E, Öskü 14A, Hajmáskér 2E, 19C, Márkó 11C, 13D.

-Cephalanthero Fagion közép-európai sziklai bükkösei mészkövön (9150): Várpalota 31A, 31B, 31C, 31D, 31E, 32C, 41B, Hajmáskér 19C, 20B, Márkó 13D.

-Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdői (9180): Hajmáskér 20B

-Fekete fenyvesek

Gazdálkodási jellegű kezelési javaslatok

A 3.2 fejezet erdőgazdálkodás részében meghatározásra került az összes olyan általános javaslat, amelyek valamennyi érintett kezelési egységen betartandóak, illetve javasoltak. Ezt követően a kezelési egységeknél már csak azok a javaslatok jelennek meg, amelyek az általános javaslatokon felül kimondottan csak az adott kezelési egységhez kötődnek.

Kötelező előírások

A tervezési területre az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet előírásait kell alkalmazni.

Az érintett erdőterületeken folytatható gazdálkodást a Várpalotai Körzet erdőterve (2010-2019) és a Zirci Körzet erdőterve (2009-2018) alapján végezheti a gazdálkodó.

Önkéntesen vállalható előírások

-E03: A körzeti erdőtervezés során – a közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – a kezelési egység erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átalakító, szálaló vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódok előírása.

-E05: Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése a teljes területen.

-E06: Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése a teljes területen.

-E17: Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását szolgáló) lábonálló holtfák meghagyása.

-E28: Őshonos fafajokkal jellemezhető faállományokban az idegenhonos, jól terjedő inváziós fa- és cserjefajok (pl. bálványfa, akác, ezüstfa) egyedszámát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani, illetve lehetőség szerint teljes mértékben el kell távolítani.

-E68: Totális gyomirtó szerek használata az illetékes hatóság engedélyével csak intenzíven terjedő, inváziós fafajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.

-E73: Inváziós fásszárú növényfajok visszaszorítása során csak a növények sikeres vegyszeres irtását követően kerülhet sor a mechanikai eltávolításra.

-E74: Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezést csak különleges esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) szabad végezni.

-E75: Kártevők elleni védekezésnél a szelektív szerek vagy biológiai módszerek alkalmazását kell előnyben részesíteni. Nem használhatók olyan hatóanyag tartalmú készítmények, amelyek közösségi jelentőségű, illetve védett fajok egyedeit is elpusztítják.

-Az őshonos fafajú erdőállományokban a letermelt faanyag tartós tárolása nem kívánatos, a xilofág rovarfajok védelme érdekében legkésőbb április 30-ig el kell szállítani a területről.

-VA01: Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerint érintett NPI-gal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

II. kezelési egység

Érintett erdőrészek:

Isztimér 66 A, 66 B, 67 A, 67 B, 72 D, 75 A, 75 B, 76 A, 76 B, 77 C, 77 E, 77 G, 77 H, 78 A, 78 C, 81 A, 83 C, 83 E, 83 G, **Bakonykúti** 14 C, 16 B, 16 C, 16 I, 19 C, 19 D, 20 F, **Csór** 21 A, 21 B, 23 B, 23 C, 23 E, 24 A, 25 F, 25 G, 26 A, 26 B, **Iszkaszentgyörgy** 9 D, **Várpalota** 34 B, 35 D, 35 E, 36 A, 36 C, 36 F, 36 G, 38 E, 39 A, 39 B, 39 D, 39 E, 39 F, 39 H, 39 J, 40 A, 40 B, 40 C, 41 C, 41 D, 42 A, 43 A, 43 B, 43 C, 43 D, 44 A, 46 A, 47 A, 51 K, 52 D, 60 B, 60 C, 61 F, 61 G, 64 C, 64 H, 66 E, 68 A, 68 B, 68 C, 68 D, 90 A, 91 A, 91 C, 95 A, 95 B, 96 A, 97 A, 97 B, 97 C, 97 D, 97 E, 99 A, 99 B, 99 C, 99 D, 99 F, **Öskü** 13 E, 15 C, 15 D, 19 F, 24 F, 24 G, 25 A, 26 A, 26 B, 26 C, 26 D, 33 A, 33 B, 37 A, 38 B, 39 D, **Hajmáskér** 3 C, 5 D, 5 E, 6 C, 7 A, 8 A, 8 B, 8 C, 16 A, 17 B, 18 B, 19 A, 19 B, 20 C, 21 C, 22 A, 24 A, 24 B, 24 C, 24 D, 24 E, 25 A, 25 B, 26 A, 26 B, 27 B, 28 A, 28

B, 29 B, 30 A, 30 B, 30 C, 30 D, 32 A, 32 B, 32 C, 32 D, 33 A, 33 B, 33 C, 33 D, 33 E, 34 A, 34 B, 37 A, 37 B, 37 C, 37 E, 52 C, **Veszprém** 4 A, 36 A, 36 B, 37 A, 37 B, 37 C, 43 A, 43 B, 47 A, **Márkó** 9 B, 12 C, 13 B, 14 B, 14 D, 14 F, 18 G, 20 C, 21 A, 22 A, 24 A, 24 B, 25 A, 26 A, 27 A, 27 B, 29 A, 29 B, 29C, 29 D, 30G, 31E

Érintett élőhelyek:

-Pannon molyhos tölgyesek (91H0): Isztimér 76A, 76B, 77E, 77G, 77H, 78A, 78C, 81A, 83E, 83G, Bakonykúti 14C, 16B, 16C, 16I, 19C, 19D, 20F, Csór 21A, 23B, 23C, 23E, 25F, 25G, 26A, 26B, Iszkaszentgyörgy 9D, Várpalota 34B, 35D, 35E, 36C, 36F, 36G, 39A, 39D, 39E, 39F, 39H, 39J, 40A, 40B, 41C, 41D, 42A, 43A, 43B, 43C, 44A, 46A, 47A, 52D, 61F, 61G, 64C, 64H, 66E, 68A, 68B, 68C, 68D, 90A, 91A, 91C, 95A, 95B, 96A, 97A, 97B, 97C, 97D, 97E, 99B, 99C, 99D, 99F, Öskü 13E, 15C, 15D, 24F, 24G, 25A, 26A, 26B, 26C, 26D, 33A, 33B, 37A, 38B, 39D, Hajmáskér 5D, 5E, 6C, 7A, 8A, 8B, 8C, 16A, 17B, 18B, 19A, 19B, 20C, 21C, 22A, 24A, 24B, 24C, 24D, 24E, 25A, 25B, 26A, 28A, 29B, 30B, 30C, 32A, 32B, 32C, 32D, 33A, 33B, 33C, 33D, 34A, 34B, 37A, 37B, 37C, 37E, 52C, Veszprém 4A, 37A, 37B, 43A, 43B, 47A, Márkó 9B, 12C, 13B, 14B, 14D, 14F, 20C, 21A, 22A, 24A, 24B, 25A, 26A, 27A, 27B, 29A, 29B, 29C, 29D, 30G, 31E.

-Pannon cseres tölgyesek (91M0): Isztimér 76A, Csór 23C, 26B, Várpalota 40A, 60B, 60C, 68A, 68B, 68C, 68D, 90A, 91A, 95A, 96A, 97A, 97B, 97C, Öskü 13E, 24F, 39D, Hajmáskér 3C, 5D, 5E, 6C, 16A, 19B, 32A, 32B, 32C, 32D, Veszprém 43A, 47A, Márkó 9B, 12C, 13B, 14B, 22A, 24B, 25A.

-Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraeával és Carpinus betulusszal (91G0): Csór 26B, Várpalota 36A, 36F, 43B, 95A, 96A, 97A.

-Szubmontán és montán bükkösök (9130): Várpalota 36A, 36F, 36G, 38E, 39A, 39B, 39D, 39H, 51K, 52D, Hajmáskér 30A, Márkó 9B, 12C, 25A.

-Cephalanthero Fagion közép-európai sziklai bükkösei mészkövön (9150): Várpalota 36A, 36C, 36G, 39A, 39B, 39D, 39H, 52D, Hajmáskér 8A, 8C, 30A.

-Fekete fenyvesek, Akácok, Származékerdők

Gazdálkodási jellegű kezelési javaslatok

A 3.2 fejezet erdőgazdálkodási részében meghatározásra került az összes olyan általános javaslat, amelyek valamennyi érintett kezelési egységen betartandóak, illetve javasoltak. Ezt követően a kezelési egységeknél már csak azok a javaslatok jelennek meg, amelyek az általános javaslatokon felül kimondottan csak az adott kezelési egységhez kötődnek.

Kötelező előírások:

A tervezési területre az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet előírásait kell alkalmazni.

Az érintett erdőterületeken folytatható gazdálkodást a Várpalotai Körzet erdőterve (2010-2019) és a Zirci Körzet erdőterve (2009-2018) alapján végezheti a gazdálkodó.

Önkéntesen vállalható előírások:

-Faanyagtermelést nem szolgáló üzem mód fenntartása.

-E05: Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése a teljes területen.

-E06: Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése a teljes területen.

- E10: A meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása, térbeli és/vagy időbeli korlátozás elrendelése. Kivételt képeznek az inváziós fafajokkal (bálványfa, akác) fertőzött erdőrészek pl. Várpalota 43C, 99A, 99B, 99C.
- E28: Őshonos fafajokkal jellemezhető faállományokban az idegenhonos, jól terjedő inváziós fa- és cserjefajok (pl. bálványfa, akác, ezüstfa) egyedszámát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani, illetve lehetőség szerint teljes mértékben el kell távolítani.
- E68: Totális gyomirtó szerek használata az illetékes hatóság engedélyével csak intenzíven terjedő, inváziós fafajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
- E73: Inváziós fásszárú növényfajok visszaszorítása során csak a növények sikeres vegyszeres irtását követően kerülhet sor a mechanikai eltávolításra.
- E74: Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezést csak különleges esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) szabad végezni.
- E75: Kártevők elleni védekezésnél a szelektív szerek vagy biológiai módszerek alkalmazását kell előnyben részesíteni. Nem használhatók olyan hatóanyag tartalmú készítmények, amelyek közösségi jelentőségű, illetve védett fajok egyedeit is elpusztítják.
- VA01: Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerint érintett NPI-gal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

III. kezelési egység

Érintett erdőrészek:

Isztimér 72 B, 72, C, 77 A, 77 D, 78 B, 78 D, 78 F, 79 A, 79 B, 81 B, 81 C, 82 B, 82 D, 82 E, 82 G, **Bakonykúti** 11 E, 11 J, 11 L, 12 C, 14 B, 16 D, 17 A, 17 B, 18 A, 18 B, 20 A, 20 B, 20 D, Csór 24 B, 25 A, 25 B, 25 C, **Iszkaszentgyörgy** 8A, 8 B, 8 E, 8 F, 8 G, 10A, **Várpalota** 30 A, 30 B, 31 F, 32 B, 33 A, 33 B, 33 C, 33 D, 34 A, 34 D, 34 E, 35 B, 35 C, 35 F, 35 G, 36 B, 36 D, 36 E, 36 H, 37 A, 37 B, 37 D, 37 E, 37 F, 38 A, 38 B, 38 C, 38 D, 39 G, 50 A, 51 A, 51 B, 51 C, 51 D, 51 E, 51 F, 51 H, 51 I, 51 J, 52 A, 52 B, 52 C, 52 E, 54 A, 54 B, 54 C, 54 D, 55 D, 55 E, 55 F, 55 G, 55 H, 56 A, 56 B, 56 C, 56 D, 56 E, 57 A, 57 B, 57 C, 57 D, 57 E, 58 A, 58 B, 58 C, 58 D, 59 A, 59 B, 60 D, 61 C, 61 D, 61 H, 62 A, 62 B, 62 C, 62 D, 62 E, 62 F, 62 G, 62 J, 63 B, 63 F, 64 E, 64 G, 66 C, 66 D, 66 F, 66 G, 66 H, 66 I, 67 E, 67 F, 93 A, **Öskü** 13 A, 13 B, 13 C, 13 D, 13 F, 13 H, 13 I, 13 J, 13 K, 13 L, 13 M, 13 N, 14 B, 14 C, 14 D, 14 E, 14 F, 14 G, 15 A, 15 B, 15 F, 16 B, 16 C, 16 D, 16 E, 16 F, 17 A, 17 B, 17 C, 17 D, 18 A, 18 B, 18 C, 19 A, 19 B, 19 C, 19 G, 19 H, 22 A, 23 A, 23 B, 23 C, 23 E, 24 B, 24 C, 24 E, 27 A, 27 B, 27 C, 27 D, 27 E, 27 F, 27 G, 27 H, 28 A, 28 B, 28 C, 28 D, 29 A, 29 B, 29 C, 29 D, 30 A, 30 B, 31 A, 31 B, 31 C, 31 F, 32 A, 36 A, 36 B, 38 A, 38 C, 38 D, 38 E, 38 F, 38 G, 39 A, 39 B, 39 C, 39 E, 39 F, 39 G, 39 H, 39 I, 40 B, 41 A, 41 B, 41 C, 41 D, 41 E, 41 F, 42 A, 42 C, 42 D, 42 E, 42 F, 42 G, 42 H, 42 I, 42 J, 43 A, 43 B, 43 C, 43 D, 43 E, 44 A, 44 B, 44 C, 47 A, 47 B, 47 C, 47 D, 48 A, 48 B, 53 A, **Hajmáskér** 1A, 1 B, 2A, 2 B, 2 C, 2D, 3A, 3 B, 3D, 3 E, 4A, 4 B, 4 C, 4D, 5A, 5 B, 5 C, 6A, 6 B, 6D, 7 B, 7 C, 7D, 16 B, 16 C, 18 A, 21 A, 21 B, 22 C, 23 B, 27 A, 31 A, 31 B, 31 C, 31 D, 31 E, 31 F, 32 E, 32 F, 35 A, 35 D, 36 C, 36 D, 39 A, 52 A, 52 B, 69 A, 69 B, **Márkó** 7A, 7B, 7C, 8A, 9A, 10A, 10B, 10C, 11A, 11B, 11D, 12A, 12B, 13A, 13C, 14A, 14C, 15A, 16A, 16B, 16C, 17A, 17B, 18A, 18B, 18C, 18E, 18F, 19A, 19C, 19D, 19E, 20B, 20D, 21B, 21C, 22B, 23A, 30A, 30C, 30D, 30E, 30F, 31A, 31C, 31D, 31F

Érintett élőhelyek:

Pannon molyhos tölgyesek (91H0), Pannon cseres tölgyesek (91M0), Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraeával és Carpinus betulusszal (91G0), Szubmontán és montán bükkösök (9130), Fekete fenyvesek

Gazdálkodási jellegű kezelési javaslatok

A 3.2 fejezet erdőgazdálkodás részében meghatározásra került az összes olyan általános javaslat, amelyek valamennyi érintett kezelési egységen betartandóak, illetve javasoltak. Ezt követően a kezelési egységeknél már csak azok a javaslatok jelennek meg, amelyek az általános javaslatokon felül kimondottan csak az adott kezelési egységhez kötődnek.

Kötelező előírások:

A tervezési területre az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet előírásait kell alkalmazni.

Az érintett erdőterületeken folytatható gazdálkodást a Várpalotai Körzet erdőterve (2010-2019) és a Zirci Körzet erdőterve (2009-2018) alapján végezheti a gazdálkodó.

Önkéntesen vállalható előírások:

-E05: Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése a teljes területen.

-E06: Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése a teljes területen.

-E16: A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m³/ha (az állomány átlagos átmérőjét elérő közép- vagy mellmagassági átmérőjű) álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása javasolt.

-E18: A ritka elegy fafajokhoz tartozó, odvas, böhöncös, idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése javasolt az elő- és véghasználatok során.

-E25: Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).

-E26: Az előhasználatok során biztosítani kell az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyását, fenntartását, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.

-E28: Őshonos fafajokkal jellemezhető faállományokban az idegenhonos jól terjedő inváziós fa- és cserjefajok (pl. bálványfa, akác, ezüstfa) egyedszámát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani, illetve lehetőség szerint teljes mértékben el kell távolítani.

-E33: Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás tilalma.

-E37: Tájhonos fafajú állományok véghasználata során az idős állomány legalább 5%-ának visszahagyása, lehetőleg az idős állomány szerkezetét és összetételét is reprezentáló, egészséges hagyásfa csoportok formájában.

-E50: A vágásterületen történő égetés tilos.

-E53: Őshonos fafajú faállomány csak természetesen (magról, illetve sarjról) újítható fel.

-E57: Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag a tájban honos fafaj alkalmazható.

-E74: Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezést csak különleges esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) szabad végezni.

-E75: Kártevők elleni védekezésnél a szelektív szerek vagy biológiai módszerek alkalmazását kell előnyben részesíteni. Nem használhatók olyan hatóanyag tartalmú készítmények, amelyek közösségi jelentőségű, illetve védett fajok egyedeit is elpusztítják.

VA01: Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerint érintett NPI-gal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

-A homogén tér- és korszerkezet javítandó az erdei élőhelytípusokban. Kerülni kell a nagy kiterjedésű egybefüggő erdőfelújításokat, és a nagy kiterjedésű egykorú erdőfoltok kialakulását. Ennek szellemében javasoljuk pl. a Várpalota 30B, 33B, 33C, 33D, 62F, az Öskü 13B, 13F, 13M, 13N erdőrészek esetén a vágáskor emelését, mivel a környező kiterjedt véghasználatok és fiatal erdők miatt ezek letermelésével kevés idősebb erdő maradna nagyon nagy területen. Javasolt a nagy területű heterogén erdőrészek megosztása (pl. Öskü 18B, 40B, 43B, Hajmáskér 3A, 4A, 18A, Márkó 12A).

-A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig.

-Az őshonos fafajú erdőállományokban a letermelt faanyag tartós tárolása nem kívánatos, a xilofág rovarfajok védelme érdekében legkésőbb április 30-ig el kell szállítani a területről.

IV. kezelési egység

Érintett erdőrészek:

Isztimér 83 F, 83 H, **Bakonykúti** 11 F, 13 A, 13 B, 16 F, 19 B, 20 C, 20 E, 20 G, 20 H, 20 I, **Csór** 23 G, 23 H, 23 K, 25 D, **Iszkaszentgyörgy** 9 A, 9 E, **Várpalota** 34 I, 39 C, 39 I, 51 G, 53 A, 55 A, 55 B, 60 E, 61 B, 61 E, 62 H, 63 D, 64 A, 64 B, 64 F, 98 A, 98 B, 99 E, **Öskü** 29 E, 36 D, 54 A, **Hajmáskér** 54 A, **Márkó** 17C, 18D, 19B, 20A, 23B, 30B, 37A, 37B, 37C, 37D, 37E, 37F, 37G

Érintett élőhelyek:

Fenyvesek, akácosok.

Kis kiterjedésben: Pannon molyhos tölgyesek (91H0), Pannon cseres tölgyesek (91M0), Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraeával és Carpinus betulusszal (91G0)

Gazdálkodási jellegű kezelési javaslatok

A 3.2 fejezet erdőgazdálkodás részében meghatározásra került az összes olyan általános javaslat, amelyek valamennyi érintett kezelési egységen betartandóak, illetve javasoltak. Ezt követően a kezelési egységeknél már csak azok a javaslatok jelennek meg, amelyek az általános javaslatokon felül kimondottan csak az adott kezelési egységhez kötődnek.

Kötelező előírások:

A tervezési területre az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet előírásait kell alkalmazni.

Az érintett erdőterületeken folytatható gazdálkodást a Várpalotai Körzet erdőterve (2010-2019) és a Zirci Körzet erdőterve (2009-2018) alapján végezheti a gazdálkodó.

Önkéntesen vállalható előírások:

-E05: Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése a teljes területen.

-E06: Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése a teljes területen.

-E28: Őshonos fajokkal jellemezhető faállományokban az idegenhonos, jól terjedő inváziós fa- és cserjefajok (pl. bálványfa, akác, ezüstfa) egyedszámát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani, illetve lehetőség szerint teljes mértékben el kell távolítani.

-E29: A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágásokat minden esetben az őshonos fajok javára kell elvégezni.

-E30: Az idegenhonos vagy tájidegen fajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fajok minden egyedének megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.

-E57: Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag a tájban honos faj alkalmazható.

-E64: Az idegenhonos és tájidegen fajú erdők véghasználatára során a táj- és termőhelyhonos fajok minden egyedének megőrzése kívánatos (az alsó- és lehetőség szerint a cserjeszintben is).

-VA01: Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerint érintett NPI-gal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

V. kezelési egység

Érintett élőhelyek:

Gyomos száraz gyepek, szubpannon sztyepek (6240*), cserjésedő gyepek

Gazdálkodási jellegű kezelési javaslatok

A 3.2 fejezet gyepgazdálkodás részében meghatározásra került az összes olyan általános javaslat, amelyek valamennyi érintett kezelési egységen betartandóak, illetve javasoltak. Ezt követően a kezelési egységeknél már csak azok a javaslatok jelennek meg, amelyek az általános javaslatokon felül kimondottan csak az adott kezelési egységhez kötődnek.

Kötelező előírások:

A tervezési területre az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet előírásait kell alkalmazni.

Önkéntesen vállalható előírások:

-GY05: Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elhullajtott ürületekből származhat, trágya kijuttatása természetvédelmi szempontból kedvezőtlen hatású.

-GY16: A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.

-GY19: Legeltetéssel és szükség esetén tisztító kaszálással történő hasznosítás.

-GY29: Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.

-GY30: A természetes gyepekben szórtan jelentkező őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező.

-GY31: A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket cserjefoltokat a működési terület szerint érintett NPI-gal egyeztetni kell.

-GY34: Gyepterületeken előforduló 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása), a hatékonyság

érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát a vegetációs időszak kezdetén (április-május) kell elvégezni.

-GY36: A terület túllegeltetése kerülni tilos.

-GY38: Legeltetési sűrűség minimum 0,2 ÁE/ha.

-GY47: Téli legeltetés az illetékes természetvédelmi hatóság engedélye alapján lehetséges.

-GY 49: Villanypásztor használata nem megengedett.

-GY 67-69 Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék, juh, kecske.

-VA01: Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerint érintett NPI-gal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

VI. kezelési egység

Érintett élőhelyek:

szubpannon sztyepek (6240*): elsősorban árvalányhajas dolomitgyepekkel mozaikoló másodlagos sztyepprétek

Gazdálkodási jellegű kezelési javaslatok

A 3.2 fejezetben meghatározásra került az összes olyan általános javaslat, amelyek valamennyi érintett kezelési egységen betartandóak, illetve javasoltak. Ezt követően a kezelési egységeknél már csak azok a javaslatok jelennek meg, amelyek az általános javaslatokon felül kimondottan csak az adott kezelési egységhez kötődnek.

Kötelező előírások:

-A tervezési területre az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet előírásait kell alkalmazni.

Önkéntesen vállalható előírások:

-GY05: Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elhullajtott ürüleből származhat, trágya kijuttatása tilos.

-GY16: A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.

-GY18: Kizárólag legeltetéssel történő hasznosítás.

-GY29: Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.

-GY30: A természetes gyepekben szórtan jelentkező őshonos méretes fák (30 cm törzsmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező.

-GY31: A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket cserjefoltokat a működési terület szerint érintett NPI-gal egyeztetni kell.

GY34: Gyepterületeken előforduló 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása), a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát a vegetációs időszak kezdetén (április-május) kell elvégezni.

-GY36: A terület túllegeltetése kerülni tilos.

-GY39: Legeltetési sűrűség 0,1-0,2 ÁE/ha.

-GY45: A legeltetés április 24. és október 31. között lehetséges.

-GY49: Villanypásztor használata nem megengedett.

- GY68-69: Legeltethető állatfaj: juh, kecske.
- GY117: Éjszakázó helyek és ideiglenes karámok helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.
- VA01: Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerint érintett NPI-gal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

VII. kezelési egység

Érintett élőhelyek:

Karsztbokorerdők (91H0), sziklagyepek (6190), árvalányhajas dolomitgyepek (6240*)

Gazdálkodási jellegű kezelési javaslatok

A 3.2 fejezetben meghatározásra került az összes olyan általános javaslat, amelyek valamennyi érintett kezelési egységen betartandóak, illetve javasoltak. Ezt követően a kezelési egységeknél már csak azok az javaslatok jelennek meg, amelyek az általános javaslatokon felül kimondottan csak az adott kezelési egységhez kötődnek.

Kötelező előírások:

-A tervezési területre az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet előírásait kell alkalmazni.

Önkéntesen vállalható előírások:

- GY17: Cserjeirtás nem megengedett.
- GY21: Legeltetés és kaszálás tilos, a területet kezeletlenül kell fenntartani.
- VA03 A területen szóró, vadetető, szózó, a vegetációs időszakban erdei rakodó létesítése tilos.

Egyéb, vadgazdálkodási szempontú kezelési javaslatok.

-Az alábbi területeken szóró, vadetető, szóó létesítése a természeti értékek miatt nem javasolt.

Község	Részlet	Közösségi jelentőségű jelölő faj
Várpalota	41 TN1	Fénylő zsoltina
Öskü	20 TN3	
Öskü	21 NY	
Öskü	22 TI1	
Öskü	22 TI2	
Öskü	22 TI3	Fénylő zsoltina
Öskü	22 TN1	
Hajmáskér	7 NY	Fénylő zsoltina
Hajmáskér	8 NY	Fénylő zsoltina
Hajmáskér	16 NY	Fénylő zsoltina
Hajmáskér	18 NY	
Hajmáskér	20 NY	Fénylő zsoltina
Hajmáskér	21NY	
Hajmáskér	28 NY	
Hajmáskér	29 NY	
Hajmáskér	82 NY	Fénylő zsoltina
Várpalota	41TN1	Leánykökörcsin

3.2.2. Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés

A tervezési területen a 2009-2014 közötti időszakban a „*Kiemelt fontosságú élőhelyek megőrzése és helyreállítása a Keleti-Bakonyban*” című LIFE+ projekt által számos természetvédelmi szempontú élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés valósul meg. .

A projekt fő célkitűzése a Natura 2000 hálózatba tartozó Várpalotai lőtér természeti értékeinek és biodiverzitásának megőrzése, az élőhelyek természeti állapotának javítása és egyes fajok populációjának megerősítése valamint a katonai tevékenységek és a természetvédelmi célok összehangolása.

A projekt öt éves időtartama alatt a kiemelt fontosságú élőhelyek (pl. molyhos tölgyesek, lejtősztyepppek) természetességi állapotának javítása, a kerecsensólyom táplálékbázisának és fészkelési lehetőségeinek fejlesztése a célkitűzés.

Ennek érdekében kerül sor a katonai tevékenység miatt keletkezett tüzek megelőzésére összesen 6 km tűzpászta kialakításával, az alkalmas gyepterületek cserjeirtást követő legelő hasznosítására mintegy 600 ha területen, feketefenyvesek molyhos tölgyes erdőkké alakítására 35,5 ha-on, az egykori katonai létesítmények és bányák rekultivációjára mintegy 35 helyszínen, inváziós fajok (bálványfa, ezüstfa) irtására 20,2 ha-on , vad elleni kerítések létrehozására 49,4 ha-on. A kerecsensólyom állományának megerősítése érdekében három helyszínen történik ürgetelepítés összesen csaknem 600 példánnyal, valamint öt helyszínen műfészkek kihelyezése kerül sor.

További élőhelyrekonstrukciók egyelőre nincsenek tervezve, de a területen hosszú távon több élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztési terv megvalósulhat az alábbi elképzelések szerint:

-Nem őshonos faállományú erdőterületek hosszú távú átalakítása termőhelynek megfelelő őshonos fafajú erdőkké.

A tervezési területen alábbi erdőrészekben fekete fenyő, valamint akác található, többkevesebb őshonos fafaj eleggyel:

Isztimér 83 F, 83 H, **Bakonykúti** 11 F, 13 A, 13 B, 16 F, **Csór** 23 G, 23 H, 23 K, 25 D, **Iszkaszentgyörgy** 9 A, 9 E, **Várpalota** 34 I, 51 G, 55 A, 55 B, 60 E, 61 B, 62 H, 63 D, 64 A, 64 F, 98 A, 98 B, 99 E, **Öskü** 29 E, 36 D, 54 A, **Hajmáskér** 54 A, **Márkó** 17C, 18D, 19B, 20A, 23B, 30B, 37A, 37B, 37C, 37D, 37E, 37F, 37G

A nem őshonos erdőállományok területi kiterjedése **250 ha**, melynek hosszú távú átalakítása szükséges.

-Jól terjedő idegenhonos fajok visszaszorítása

A Fejér megyei területrészen és Várpalota környékén jelentős gyepterületek fertőződtek el ezüstháttal és bálványfával, melyek visszaszorítása szükséges.

Az idegenhonos fajokkal fertőzött területek kiterjedése becslésünk szerint kb. **150 ha**.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

Közösségi jelentőségű növényfajok

Sziklai májmoha (*Mannia triandra*)

Legnagyobb populációja a Tobán-hegyen található, ahol százas nagyságrendű állománya él.

Fajvédelmi intézkedések:

Élőhelye faanyagtermelést nem szolgáló erdő (bokorerdők), ezért elsősorban nem az erdészeti tevékenység, hanem a nagyszámú vadállomány veszélyezteti. Állományát a Tobán-hegyen a vad elleni kerítés előnyösen érintheti.

Leánykökörcsin (*Pulsatilla grandis*)

Legnagyobb populációja a várpalotai Fajdas-hegyen található, de kisebb állományai több ponton előfordulnak a lőtér területén.

Fajvédelmi intézkedések:

Legnagyobb állománya a Várpalota 41TN1 területén található, ezért a 41TN1 területére és környékére tilos a vadállomány koncentrálódásához vezető vadászati létesítmények (etető, itató, vadföld, szóró, szózó stb.) elhelyezése. Élőhelyeinek cserjésedése esetén cserjeirtás végzése szükséges.

Magyar gurgolya (*Seseli leucospermum*)

Legnagyobb populációi a Baglyas-hegyen és környékén fordulnak elő, de szórványosan a lőtér több pontján megtalálható.

Fajvédelmi intézkedések: A faj megőrzése élőhelyének zavarásmentességével biztosítható. Keleti-Bakonyi előfordulási helyein a zavartalanság (a Baglyas-hegy kivételével) jelenleg biztosított, azt a továbbiakban is fenn kell tartani. A várpalotai Baglyas-hegyen a technikai sporttevékenység kizárása szükséges.

Szent István-szegfű (*Dianthus plumarius* subsp. *regis-stephani*)

Legnagyobb populációi a Baglyas-hegyen és környékén fordulnak elő, de elszórtan szinte a lőtér egész területén megtalálható.

Fajvédelmi intézkedések: A faj megőrzése élőhelyének zavarásmentességével biztosítható. Keleti-Bakonyi előfordulási helyein a zavartalanság (a Baglyas-hegy kivételével) jelenleg biztosított, azt a továbbiakban is fenn kell tartani. A várpalotai Baglyas-hegyen a technikai sporttevékenység kizárása szükséges.

Homoki nőszirm (*Iris humilis* ssp. *arenaria*)

A Keleti-Bakonyban kivétel nélkül árvalányhajás dolomitgyepeken fordul elő. Itt viszonylag kis egyedszámú pontszerű előfordulásai találhatók.

Fajvédelmi intézkedések: A faj megőrzése élőhelyének zavarásmentességével biztosítható. Keleti-Bakonyi előfordulási helyein a zavartalanság (a Baglyas-hegy kivételével) jelenleg biztosított, azt a továbbiakban is fenn kell tartani. A várpalotai Baglyas-hegyen a technikai sporttevékenység kizárása szükséges.

Fénylő zsoltina (*Serratula lycopifolia*)

A Bakonyban a tengerszint feletti magasság tekintetében legmagasabban a Kis-Papodon élő populáció (az állomány egy része 500 m felett), legalacsonyabban pedig a Gombás-völgyben (~265 m) és Hideg-völgyben (240-250 m) talált kis populációk találhatók.

A fénylő zsoltina többnyire olyan molyhos tölgyes állományokban és szegélyein jelenik meg, ahol a kismértékű erózió miatt a félszáraz gyepek záródni képesek (Bauer 2010).

Fajvédelmi intézkedések:

Élőhelyei általában faanyagtermelést nem szolgáló erdők (bokorerdők), nyiladékok, tisztások, erdőszélek. Ezek: Hajmáskér **7A, 7NY, 8A, 8B, 8NY, 16A, 16NY, 18B, 19A, 20C, 20NY, 29B, 82NY**, Öskü **22TI3, 38B**. Élőhelyei közül vágásos üzemmódban vannak a következő erdőrészek: Öskü **20B, 21B, 21E, 22B**, Várpalota **41B**. Ezekben az erdőrészekben üzemmód váltásra (vágásosból faanyagtermelést nem szolgáló) van szükség. Fontos tevékenység az erdei nyiladékok fenntartása, rendszeres kaszálással, szárzúzással. A nyiladékok kezelésének megfelelő időpontja augusztus 1-től február 28-ig terjedhet.

Élőhelyeit elsősorban nem az erdészeti tevékenység, hanem a nagyszámú vadállomány és a vadállomány koncentrálódásához vezető vadászati létesítmények (etető, itató, vadföld, szóró, szózó stb.) elhelyezése veszélyeztet. Tilos a fenti erdőrészek, nyiladékok, tisztások területére és ezek közvetlen környékére a vadállomány koncentrálódásához vezető vadászati létesítmények (etető, itató, vadföld, szóró, szózó stb.) elhelyezése.

Közösségi jelentőségű rovarfajok

Csüngőaraszoló (*Phyllometra culminaria*)

Tipikus élőhelye a nyílt és félig nyílt gyepek, a dolomitplatókat preferálja, igen érzékeny a gyepek záródására. Mivel tápnövényei a sziklai zuzmók és mohák, ezért élőhelyein belül feltétlenül sziklai kibúvásoknak kell lenni, hogy a faj tenyészni tudjon. Ez az élőhely kezelésének és faj megőrzésének kulcskérdése.

	Hónapok											
	J	F	M	Á	M	J	J	A	S	O	N	D
Pete												
Hernyó												
Báb												
Imágó												

4. ábra: A csüngő araszoló fenológiai táblázata

Fajvédelmi intézkedések:

A faj számára a dolomitgyepek lassú záródása ellen az extenzív legeltetés megoldást jelenthet, de élőhelyeinek nagy része aktív kezelés nélkül is hosszú távon fennmaradhat. Az élőhelyein (az év bármely szakában) keletkezett kiterjedt tüzek veszélyeztetik állományait. Habitatjaiban a tüzek keletkezését meg kell akadályozni. A katonai gyakorlatok során keletkezett tüzeket oltásáról mielőbb gondoskodni kell.

Díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)

	Hónapok											
	J	F	M	Á	M	J	J	A	S	O	N	D
Pete												
Hernyó												
Báb												
Imágó												

5. ábra: A díszes tarkalepke fenológiai táblázata

A faj megőrzésének leglényegesebb követelménye az élőhelyek megőrzése, méghozzá lehetőleg tájszintű léptékben, mert ez képes kompenzálni a fajra jellemző erős, természetes populáció-fluktuációkat. (ÁBRAHÁM 2010)

Veszélyeztető tényezők: nagy területre kiterjedő véghasználatok, a kőris-újulat, cserjeszint és az erdők cserjeszegélyeinek eltávolítása, fafajcsere idegenhonos fajokra, a növényvédőszeres, különösen rovarirtószeres nagy területre történő kijuttatása (pl. gyapjaslepke (*Lymantria dispar*) elleni nem szelektív szerrel való védekezés).

Fajvédelmi intézkedések:

Élőhelyein kerülni kell nagy kiterjedésű véghasználatokat. Előnybe kell részesíteni az állandó erdőborítást biztosító üzemmódokat a vágásos üzemmóddal szemben. Élőhelyei közül ez a Hajmáskér **8 C** és a Márkó **25A** erdőrészletben valósul meg (faanyagtermelést nem szolgáló erdő). Élőhelyein állandó erdőborítást biztosító üzemmódra javasolt erdőrészlet: Hajmáskér **2E**. A Márkó **14C** erdőrészletben is előkerült, mely vágásos üzemmódban van.

Eurázsiai rétisáska (*Stenobothrus eurasius*)

A Bér-hegyen előforduló állományt a jelenlegi ismereteink szerint Magyarország egyik legerősebb állományának kell tekintenünk. Ebből adódóan az előfordulás megőrzése a lokális mellett országos és EU jelentőségű természetvédelmi célokat is szolgál (KENYERES 2010).

Fajvédelmi intézkedések:

A faj megőrzése aktív természetvédelmi akciót nem igényel, élőhelyének zavarásmentességével a fennmaradása biztosítható. Keleti-Bakonyi előfordulási helyein a zavartalanság jelenleg biztosított, azt a továbbiakban is fenn kell tartani.

A nyári időszakban keletkezett tüzek veszélyeztetik állományait, de szerencsére élőhelyein a tüzek előfordulása nem jellemző, mert előfordulásai a lő és gyakorlótér pufferterületein találhatók (KENYERES 2010).

Füstös ősziaraszoló (*Lignioptera fumidaria*)

Hazai élőhelyei a pusztafüves lejtők, szárazgyepek, sztyepprétek. Ezeken a helyeken a fákkal, bokrokkal benőtt nagyobb gyepfoltok környékén fordul elő.

	Hónapok											
	J	F	M	Á	M	J	J	A	S	O	N	D
Pete												
Hernyó												
Báb												
Imágó												

6. ábra: A füstös ősziaraszoló fenológiai táblázata

A faj élőhelyei a vizsgált területen a száraz gyepek és a bokorerdők találkozásánál találhatók. Ezeken a területeken a korábbi években történt kopárfásítás eredményeképpen foltszerűen ültetett fekete fenyők (amelynek egy részét a közelmúltban már kivágták) és esetleg ezeknek a magoncai találhatók, valamint kisebb méretű foktokban bálványfa kezdett megtelepedni. A területet korábban legelőként is hasznosították, az állattartás visszaszorulásával a szukcesszió is előrehaladott, egyre több helyen jelennek meg nagyobb kökényfoltok a szegélyekben. Emellett a katonai tevékenységből származó taposási kár is jelentős lehet, ami nem kívánt gyomosodást eredményezhet. (ÁBRAHÁM 2010)

Fajvédelmi intézkedések:

Fenn kell tartani a gyp-cserjés, tisztás-bokorerdő mozaikokat, erdőszegélyeket. Élőhelyeit erdősíteni tilos. Előfordul a Hajmáskér **28B, 27B, 26B** bokorerdőkben, melyek faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódban vannak. Egyébként főként gyepekben találhatók állományai. Erdészeti üzemtervekben számos élőhelye (Veszprém **37 CE2**, Márkó **26 CE**, Márkó **27 CE**) cserjésként van nyilvántartva. Ezek teljes beerdősülését, záródását meg kell akadályozni. A élőhelyein az extenzív legeltetés és a mérsékelt cserjeirtás (cserjesávok, cserjefoltok meghagyásával) szükséges. Élőhelyein a nem őshonos fásszárúak (bálványfa, fekete fenyő) vissza kell szorítani.

Az élőhelyein (az év bármely szakában) keletkezett kiterjedt tüzek veszélyeztetik állományait.

Habitatjaiban a tüzek keletkezését meg kell akadályozni, és az esetleg keletkező tüzek mielőbbi oltásáról gondoskodni kell.

Gyászincér (*Morimus funereus*)

A Bakony tölgyeseinek és bükköseinek jellegzetes cincérfaja. Lárvája különböző lombos fák, főleg tölgy és bükk gyökereiben, facsonkjaiban fejlődik.

Fajvédelmi intézkedések:

Élőhelyein kerülni kell nagy kiterjedésű véghasználatokat. Előnybe kell részesíteni az állandó erdőborítást biztosító üzemmódokat a vágásos üzemmóddal szemben. Élőhelyei közül ez a Várpalota **35D**, Hajmáskér **32D** erdőrészekben valósul meg (faanyagtermelést nem szolgáló erdő), míg további populációi a Várpalota **30C, 34C, 34F, 34G, 57C, 66D, 67E** a Hajmáskér **1A, 1B, 2D, 6B, 7B, 21A, 22C**, Márkó **11C, 31A** erdőrészekben kerültek elő, melyek vágásos üzemmódban vannak.

Élőhelyein állandó erdőborítást biztosító üzemmódra javasolt erdőrészek: Várpalota **30C, 34C, 34F, 34G**, Márkó **11C**.

A végvágással érintett erdők esetében az előírt hagyásfacsoportok, hagyásfa hálózat kedvezően érintheti a faj állomány nagyságát.

Lápi tarkalepke (*Euphydryas aurinia*)

	Hónapok											
	J	F	M	Á	M	J	J	A	S	O	N	D
Pete												
Hernyó												
Báb												
Imágó												

7. ábra: A lápi tarkalepke fenológiai táblázata

Száraz réti élőhelyeken veszélyeztető körülménynek kell tekinteni az elbokrosodást (kókény, galagonya, vadrózsa stb.) a kopár fásítást (fekete fenyő), a közvetlen antropogén hatást: technikai sportok: motocross, honvédségi tevékenység által okozott taposási kárt és ennek következtében fellépő gyomosodást. (ÁBRAHÁM 2010)

Fajvédelmi intézkedések:

Fenn kell tartani a gyepeket, tisztásokat. Élőhelyeit erdősíteni tilos. Az élőhelyein az extenzív legeltetés és a mérsékelt cserjeirtás (cserjesávok, cserjefoltok meghagyásával) szükséges. Élőhelyein a nem őshonos fásszárúak (bálványfa, fekete fenyő) vissza kell szorítani.

Az élőhelyein (az év bármely szakában) keletkezett kiterjedt tüzek veszélyeztetik állományait.

Habitatjaiban a tüzek keletkezését meg kell akadályozni.

Magyar tarsza (*Isophya costata*)

Jelenlegi ismereteink szerint hazánkban a magyar tarszának erős állományai élnek a Balaton-felvidéken és a Déli-Bakonyban. **Fajvédelmi intézkedések:**

Fenn kell tartani a gyepeket, tisztásokat. Élőhelyeit erdősíteni tilos. Sajnos legnagyobb populációjánál élőhelyének egy részét erdősítették (Hajmáskér **69A**) Az itt megmaradó gyeses élőhelyet (Hajmáskér **69TI**) fenn kell tartani. Cserjésedését, erdősödését cserjeirtással meg kell akadályozni. A élőhelyein az extenzív legeltetés és a mérsékelt cserjeirtás (cserjesávok, cserjefoltok meghagyásával) szükséges. Élőhelyein a nem őshonos fásszárúak (bálványfa, fekete fenyő) vissza kell szorítani. Márciustól-júliusig az élőhelyein keletkezett kiterjedt tüzek veszélyeztetik állományait. Élőhelyein ebben az időszakban a tüzek keletkezését meg kell akadályozni.

Nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)

Lárvái fejlődését optimálisan a ritkán álló fák napsütötte törzsei biztosítják. A zártabb erdőkben inkább a közvetlen napsugárzásnak kitett csúcsi részek kedveznek a lárvák fejlődésének. Ennek megfelelően a napfénynek kitett, idős tölgyfák meghagyását igényli (ritkább vagy ritkásan meghagyott erdőrészekben, facsoportokban). A hőscincérállományok megőrzését elősegíti pl. a változatos korcsoport kialakítása, hagyásfák, tanúfák meghagyása, kiterjedt végvágások mellőzése, kis lékek nyitása idős erdőben.

Fajvédelmi intézkedések:

Élőhelyein kerülni kell nagy kiterjedésű véghasználatokat. Előnybe kell részesíteni az állandó erdőborítást biztosító üzemmódokat a vágásos üzemmóddal szemben. Élőhelyei közül ez a Márkó **29 A, 29 B**, Hajmáskér **16 A, 25 A, 37 C**, Öskü **26 B, 26 C**, Várpalota **66 E** erdőrészekben valósul meg (faanyagtermelést nem szolgáló erdő), míg további populációi a Hajmáskér **22 B** és az **Öskü 20 C, 20 B** erdőrészekben kerültek elő, melyek vágásos üzemmódban vannak. A faj számára fontosak a napos, meleg erdőszélek, tisztásokon, gyepekben lévő tölgy hagyásfák.

Élőhelyein, az erdőszéleken és tisztásokon lévő csúcsszáradt, száradt tölgyfákat kímélni kell, egészségügyi termelést itt nem szabad végezni.

Élőhelyein állandó erdőborítást biztosító üzemmódra javasolt erdőrészek: Öskü **20B, 20C**, Hajmáskér **22B**.

A végvágással érintett erdők esetében az előírt hagyásfacsoportok, hagyásfa hálózat kedvezően érintheti a faj állomány nagyságát.

Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

A lőtéren csak az ösküi Felső-Balla agyagos talajú cserjésedő üde gyepjében, az itt lévő vízállás környékén található egy kisebb állománya.

Fajvédelmi intézkedések:

Élőhelyeinek (Öskü **38CE2, 45CE2**) beerdősülését, záródását meg kell akadályozni, mozaikos kaszálással, extenzív legeltetéssel és mérsékelt cserjeirtással (cserjesávok, cserjefoltok meghagyásával). Élőhelyeinek erdősítését kerülni kell.

Sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*)

A faj élőhelyein a természetes szukcesszió felgyorsulásával, különösen az egykor használt területeken egyre gyakoribbá váltak a laza térállású galagonyás és kökényes csoportok. A potenciális élőhelyek megnövekedtek, azáltal a faj intenzíven terjedni kezdett vagy látens populációi felszaporodtak.

A vizsgálatok, terepi megfigyelések rámutattak, hogy amennyiben az élőhelyen záródnak a kökény- és galagonyabokor csoportok, a faj már nem él meg, mert a hernyófészkek tipikusan csak szegély helyzetű bokrokon fordulnak elő. (ÁBRAHÁM 2010)

Fajvédelmi intézkedések:

A gyepek helyreállításakor célszerű a cserjeirtást úgy végezni, hogy 100-150 méterenként 10-15 méter szélességben cserjefoltok, sávok, bokorcsoportok, hagyasfák maradjanak. A cserjesávokat ajánlatos az uralkodó szélirányra merőlegesen meghagyni.

A faj fejlődésmenete alapján optimálisnak vélt élőhelyi kezelési időszak (cserjeirtás cserjesávok kialakításával) augusztus-szeptember hónap.

Skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*)

Lárvája nem túl régen elhalt (leginkább álló, néha nemrég kidőlt, fekvő) törzsekben a kéreg alatt fejlődik, ahol a gombás, korhadó kambiumot fogyasztja.

A faállomány korát illetően a tapasztalatok azt mutatták, hogy a skarlátbogár hegyvidéki erdők esetében legalább 50 éves állományt igényel (ilyen korú erdőkben vannak már olyan méretű elhalt fák, amelyek kérge alatt megtelepedhet).

Fajvédelmi intézkedések:

Élőhelyein kerülni kell a nagy kiterjedésű véghasználatokat. Előnybe kell részesíteni az állandó erdőborítást biztosító üzemmódokat a vágásos üzemmóddal szemben. Ismert élőhelyei közül ez a Várpalota **36F, 39A, 52D** és a Hajmáskér **8C** erdőrészletben valósul meg (faanyagtermelést nem szolgáló erdő), míg további populációi a Várpalota **32D, 34F, 35A, 37A, 53B** és a Márkó **14E, 23A** erdőrészletekben kerültek elő, melyek vágásos üzemmódban vannak. A fenti vágásos üzemmódú erdőrészletekben a faj számára alkalmas fák biztosítása: álló vagy fekvő, legfeljebb 2–5 éve elhalt fatörzsek, illetve 50 centiméternél magasabb tuskók területen hagyása, amelyek törzssátmérője legalább 20 cm, kb. 1,5 méter magasságig (álló holtfa) vagy hosszan (fekvő holtfa esetében). A száradó és kidőlt fákat a helyszínen kell hagyni. A faanyagtermelést nem szolgáló erdőrészletekben egészségügyi termelés nem végezhető.

Élőhelyein állandó erdőborítást biztosító üzemmódra javasolt erdőrészletek: Várpalota **32D, 34F, 35A, 53B**, Márkó **14E**.

A végvágással érintett erdők esetében az előírt hagyasfacsoportok, hagyasfa hálózat kedvezően érintheti a faj állomány nagyságát.

Szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

Az idős, korhadó tölgyek meghagyását kell biztosítani, illetve a tuskókat a talajban kell hagyni.

Fajvédelmi intézkedések:

A lőtér erdeiben viszonylag elterjedt faj. Állománya jelenleg stabil és nem veszélyeztetett.

Élőhelyein kerülni kell a nagy kiterjedésű véghasználatokat. Előnybe kell részesíteni az állandó erdőborítást biztosító üzemmódokat a vágásos üzemmóddal szemben. Ismert élőhelyei közül ez az Isztimér **77E**, a Várpalota **36A, 39A, 47A, 52D, 61F**, az Öskü **26A, 26B, 26C**, a Hajmáskér **5E, 7A, 8C, 16A, 26A, 32D, 37C**, és a Márkó **29 A** erdőrészletben valósul meg (faanyagtermelést nem szolgáló erdő), míg további populációi az Isztimér **77F**, az Iszkaszentgyörgy **10A**, a Várpalota **30C, 34C, 34F, 34G, 35A, 35F, 36B, 36H, 39C, 39H, 52C, 55H, 57C, 58A, 58B, 66C, 66D, 67E, 93A**, az Öskü **14 A, 20B, 20C**, a Hajmáskér **1A, 1B, 2B, 2C, 4D, 7B, 20B, 21A, 22B, 22C, 38B** és a Márkó **9A, 11B, 11C, 14E, 21B, 23A, 29C, 30D, 31A** erdőrészletekben kerültek elő, melyek vágásos üzemmódban vannak.

Élőhelyein állandó erdőborítást biztosító üzemmódra javasolt erdőrészletek: Isztimér **77F**, Várpalota **30C, 34C, 34F, 34G, 35A**, Öskü **14A, 20B, 20C**, Hajmáskér **20B, 22B, 38B**, Márkó **11C, 14E**.

A végvágással érintett erdők esetében az előírt hagyásfacsoportok, hagyásfa hálózat kedvezően érintheti a faj állománynagyságát.

Csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*)

A faj elsősorban szegélytípusú élőhelye ken fordul elő.	Hónapok											
	J	F	M	Á	M	J	J	A	S	O	N	D
Pete												
Hernyó												
Báb												
Imágó												

8. ábra: A csíkos medvelepke fenológiai táblázata

A tervezési területen belül élőhelye a zárt erdőszegélyek mentén található, ahol erdei utak, tisztások, nyiladékok vannak.

A fajt egyáltalán nem találtuk meg a száraz gyepekben, a katonai tevékenység által intenzíven használt gyepterületeken. (ÁBRAHÁM 2010)

Fajvédelmi intézkedések:

A lőtér erdei élőhelyein viszonylag elterjedt faj. Állománya jelenleg stabil és nem veszélyeztetett.

Élőhelyein kerülni kell a nagy kiterjedésű véghasználatokat. Előnybe kell részesíteni az állandó erdőborítást biztosító üzemmódokat a vágásos üzemmóddal szemben. Ismert élőhelyei közül ez a Hajmáskér **8C** a Veszprém **37A** és a Márkó **14B, 14D, 24A, 24B, 25A, 26A**

erdőrészletben valósul meg (faanyagtermelést nem szolgáló erdő), míg további populációi a Hajmáskér **1B, 19C, 20B, 29A** és a Márkó **4B, 8A, 9A, 19B, 19C** erdőrészekben kerültek elő, melyek vágásos üzemmódban vannak. A végvágással érintett erdők esetében az előírt hagyásfacsoportok, hagyásfa hálózat kedvezően érintheti a faj állomány nagyságát. Jelentős élőhelyei az erdei nyiladékok és tisztások (Márkó **9NY, 19NY, 24NY**, Hajmáskér **20TI**).

Élőhelyein állandó erdőborítást biztosító üzemmódra javasolt erdőrészek: Hajmáskér **19C, 20B, 29A**.

Havasi cincér (*Rosalia alpina*)

A Bakony bükkösein jellemző cincérfaja, helyenként tömegesen fordul elő.

Fajvédelmi intézkedések:

Élőhelyein kerülni kell nagy kiterjedésű véghasználatokat. Előnybe kell részesíteni az állandó erdőborítást biztosító üzemmódokat a vágásos üzemmóddal szemben. Ismert élőhelyei közül ez csak a Várpalota **35D** erdőrésztben valósul meg (faanyagtermelést nem szolgáló erdő), míg további populációi a Várpalota **31C, 34C, 34F, 35A, 52C, 55H, 58A, 58B, 66C**, az Öskü **14A, 14C**, a Hajmáskér **1A, 2B, 2C, 4D, 38B**, Márkó **11B, 11C** erdőrészekben kerültek elő, melyek vágásos üzemmódban vannak. Érdekesség, hogy a Hajmáskér **38 B** erdőrésztben tölgyesből került elő, itt valószínűleg mezei juhar a tápnövénye. A faj védelme érdekében a fenti vágásos üzemmódban lévő erdőrészek egy részében üzemmód váltás esetleg vágáskor emelés szükséges.

A bükkösökben a vágásokat vegetációs időn kívül kell végezni és a faanyagot legkésőbb április 30-ig el kell szállítani a területről.

Élőhelyein állandó erdőborítást biztosító üzemmódra javasolt erdőrészek: Várpalota **31A, 31B, 31C, 34C, 34F, 34G, 35A**, Öskü **14A**, Hajmáskér **38B**, Márkó **11C**.

A végvágással érintett erdők esetében az előírt hagyásfacsoportok, hagyásfa hálózat kedvezően érintheti a faj állomány nagyságát.

Közösségi jelentőségű emlősfajok

Csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*)

Fajvédelmi intézkedések:

Megfelelő zavartalan szálláshelyek, telelőhelyek biztosítása és fenntartása.

Jelenleg megvalósult a Keleti-Bakony Life+ projekt keretében több földbe süllyesztett vagy föld alatti katonai építmény tájba illesztésére és lezárása. A lezárások úgy történtek, hogy az a denevérek közlekedését nem akadályozza. A denevérfajok számára denevérodúkat is kihelyeztünk. A meglévő denevérszállások zavartalanságának biztosítása és fenntartása prioritás.

Hegyesorrú denevér (*Myotis blythi*)

Fajvédelmi intézkedések:

Megfelelő zavartalan szálláshelyek, telelőhelyek biztosítása és fenntartása.

A Keleti-Bakony Life+ projekt keretében megvalósult több földbe süllyesztett vagy föld alatti katonai építmény tájba illesztésére és lezárása. A lezárások úgy történtek, hogy a denevérek közlekedését nem akadályozza. A denevérfajok számára denevérodúkat is kihelyeztünk. Ezek a meglévő denevérszállások zavartalanságának biztosítása és fenntartása prioritás.

Kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*)

Fajvédelmi intézkedések:

Megfelelő zavartalan szálláshelyek, telelőhelyek biztosítása és fenntartása.

A Keleti-Bakony Life+ projekt keretében megvalósult több földbe süllyesztett vagy föld alatti katonai építmény tájba illesztésére és lezárása. A lezárások úgy történtek, hogy a denevérek közlekedését nem akadályozza. A denevérfajok számára denevérodúkat is kihelyeztünk. Ezek a meglévő denevérszállások zavartalanságának biztosítása és fenntartása prioritás.

Élőhelyein kerülni kell a nagy kiterjedésű véghasználatokat. Előnybe kell részesíteni az állandó erdőborítást biztosító üzemmódokat a vágásos üzemmóddal szemben. Ismert élőhelyei közül ez a Csór **25F** és **25 G** erdőrészletben valósul meg (faanyagtermelést nem szolgáló erdő), míg további populációi a Csór **25 A** és **25 B** erdőrészletekben kerültek elő, melyek vágásos üzemmódban vannak.

Közönséges denevér (*Myotis myotis*)

Fajvédelmi intézkedések:

Megfelelő zavartalan szálláshelyek, telelőhelyek biztosítása és fenntartása.

a Keleti-Bakony Life+ projekt keretében megvalósult több földbe süllyesztett vagy föld alatti katonai építmény tájba illesztésére és lezárása. A lezárások úgy történtek, hogy a denevérek közlekedését nem akadályozza. A denevérfajok számára denevérodúkat is kihelyeztünk itt. Ezek a meglévő denevérszállások zavartalanságának biztosítása és fenntartása prioritás.

Élőhelyein kerülni kell a nagy kiterjedésű véghasználatokat. Előnybe kell részesíteni az állandó erdőborítást biztosító üzemmódokat a vágásos üzemmóddal szemben. Ismert élőhelyei közül ez a Csór **25F**, **25 G**, a Várpalota **35D**, **36A**, **36C**, **36F**, **36G** erdőrészletekben valósul meg (faanyagtermelést nem szolgáló erdő), míg további populációi a Csór **25 A**, **25 B**, és a Várpalota **36B**, **36E** erdőrészletekben kerültek elő, melyek vágásos üzemmódban vannak.

Élőhelyein állandó erdőborítást biztosító üzemmódra javasolt erdőrészletek: Várpalota **35A**

A végvágással érintett erdők esetében az előírt hagyásfacsoportok, hagyásfa hálózat kedvezően érintheti a faj állomány nagyságát.

Nagyfülű denevér (*Myotis bechsteini*)

Fajvédelmi intézkedések:

Megfelelő zavartalan szálláshelyek, telelőhelyek biztosítása és fenntartása.

A Keleti-Bakony Life+ projekt keretében megvalósult több földbe süllyesztett vagy föld alatti katonai építmény tájba illesztésére és lezárása. A lezárások úgy történtek, hogy a denevérek közlekedését nem akadályozza. A denevérfajok számára denevérodúkat is kihelyeztünk. Ezek a meglévő denevérszállások zavartalanságának biztosítása és fenntartása prioritás.

Az erdőgazdálkodás során az idős odvas faegyedeket kímélni kell.

Élőhelyein kerülni kell a nagy kiterjedésű véghasználatokat. Előnybe kell részesíteni az állandó erdőborítást biztosító üzemmódokat a vágásos üzemmóddal szemben. Ismert élőhelyei közül ez a Várpalota **35D**, **36A**, **36C**, **36F**, **36G**, az Öskü **15C**, **15D**, a Hajmáskér **8A**, **8B**, **8C**, **17B**, **18B**, **19A**, **19B** erdőrészletekben valósul meg (faanyagtermelést nem szolgáló erdő), míg további populációi a Várpalota **36B**, **36E**, és az Öskü **16E**, **17A**, **17B**, **23E**, **28B** erdőrészletekben kerültek elő, melyek vágásos üzemmódban vannak.

Élőhelyein állandó erdőborítást biztosító üzemmódra javasolt erdőrészletek: Várpalota **35A**, Öskü **15E**, **16A**, **23D**, **23F**, **24A**, Hajmáskér **17A**, **19C**.

A végvágással érintett erdők esetében az előírt hagyásfacsoportok, hagyásfa hálózat kedvezően érintheti a faj állomány nagyságát.

Nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)

Fajvédelmi intézkedések:

Megfelelő zavartalan szálláshelyek, telelőhelyek biztosítása és fenntartása.

Az erdőgazdálkodás során az idős odvas faegyedeket kímélni kell.

A Keleti-Bakony Life+ projekt keretében megvalósult több földbe süllyesztett vagy föld alatti katonai építmény tájba illesztésére és lezárása. A lezárások úgy történtek, hogy a denevérek közlekedését nem akadályozza. A denevérfajok számára denevérodúkat is kihelyeztünk. Ezek a meglévő denevérszállások zavartalanságának biztosítása és fenntartása prioritás.

Élőhelyein kerülni kell a nagy kiterjedésű véghasználatokat. Előnybe kell részesíteni az állandó erdőborítást biztosító üzemmódokat a vágásos üzemmóddal szemben. Ismert élőhelyei közül ez a Várpalota **35D, 36A, 36C, 36F, 36G**, a Hajmáskér **8A, 8B, 8C, 17B, 18B, 19A, 19B** erdőrészekben valósul meg (faanyagtermelést nem szolgáló erdő), míg további populációi a Várpalota **36B, 36E**, és az Öskü **23E, 28B** erdőrészekben kerültek elő, melyek vágásos üzemmódban vannak.

Élőhelyein állandó erdőborítást biztosító üzemmódra javasolt erdőrészek: Várpalota **35A**, Öskü **23D, 23F, 24A**, Hajmáskér **17A, 19C**.

A végvágással érintett erdők esetében az előírt hagyásfacsoportok, hagyásfa hálózat kedvezően érintheti a faj állomány nagyságát.

Ürge (*Spermophilus citellus*)

Fajvédelmi intézkedések:

A meglévő ürge élőhelyek fenntartása legeltetéssel és cserjeirtással.

A Keleti-Bakony Life+ projekt keretében három helyszínen valósult meg ürgetelepítés, melynek monitorozása és az élőhelyek megfelelő kezelése és fenntartása prioritás. Élőhelyein intenzív legeltetés kívánatos.

Molnárgörény (*Mustela eversmannii*)

Fajvédelmi intézkedések:

Sajnos csupán egyetlen megfigyelés és adatközlés (BARTHA 1996) foglalkozik ezzel a rejtett életmódú menyétfélével. Állománya és a területen való elterjedése kutatásokat igényel.

A faj számára létfontosságú a meglévő ürge élőhelyek fenntartása legeltetéssel és cserjeirtással.

A Keleti-Bakony Life+ projekt keretében három helyszínen valósult meg ürgetelepítés.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

Faj szintű monitorozás

A területen előforduló közösségi jelentőségű fajok ismert és potenciális előfordulásainak vizsgálata indokolt.

Fontos feladat a fénylő zsoldos (*Serratula lycopifolia*) állományainak rendszeres felmérése és állományváltozásainak nyomonkövetése.

Elsőbbséget élvez az ürgeállományok valamint a már használaton kívüli denevérbárát módon lezárt katonai bunkerek denevérfaunájának folyamatos monitoring-vizsgálata.

A kevésbé ismert állományú és elterjedtségű fajok tervezett vizsgálatát javasoljuk. Ezen fajok:

-Sziklai májmoha (*Mannia triandra*)

- Molnárgörény (*Mustela eversmannii*)
- Csüngőaraszoló (*Phyllometra culminaria*)
- Lápi tarkalepke (*Euphydryas aurinia*)
- Denevérfajok

A jelenleg monitorozásra kijelölt és gyakorlatban is vizsgált monitorozó helyszínek felsorolása:

- Kijelölt Natura 2000 pontok élőhelymonitorozása
- Cseres tölgyes NBmR monitoring (Mórocz-tető)
- Leánykököröcsin, homoki nőszirm, magyar gurgolya, Szent István-szegfű, fénylő zsoltina állományfelmérése
- Telepített ürgeállományok éves felmérése
- Helyszínek: Bakonykúti Hajagos, Várpalota Fajdasalja, Öskü Bánta
- Cserjésedő szárazgyepek és cserjeirtott állományaik, valamint pannóniai molyhos tölgyes erdők felvételezése és monitorozása a Keleti-Bakony kijelölt területein
- Helyszínek: Bakonykúti Hajagos, Várpalota Fajdas, Hajmáskér Tobán-hegy, Veszprém Esztergáli-völgy
- Feketefenyves átalakítások molyhos tölgy és csertölgy telepítésekkel:
- Helyszínek: Bakonykúti Baglyas-hegy, Várpalota Barbély-völgy, Várpalota Vár-völgy

A jelölő értékek alapján további monitoring helyszínek kijelölése nem javasolt.

Javaslat az NPI szintjén történő kiegészítő monitorozásra

- Kétéltű és hüllőfajok felmérése

3.2.5. Mellékletek:

3.2.5.1. A tervezési területen javasolt katonai használatok (térkép)

A katonai használat térképek kategóriarendszerét és előírásait a fenntartási terv **3.2.** fejezete tárgyalja.

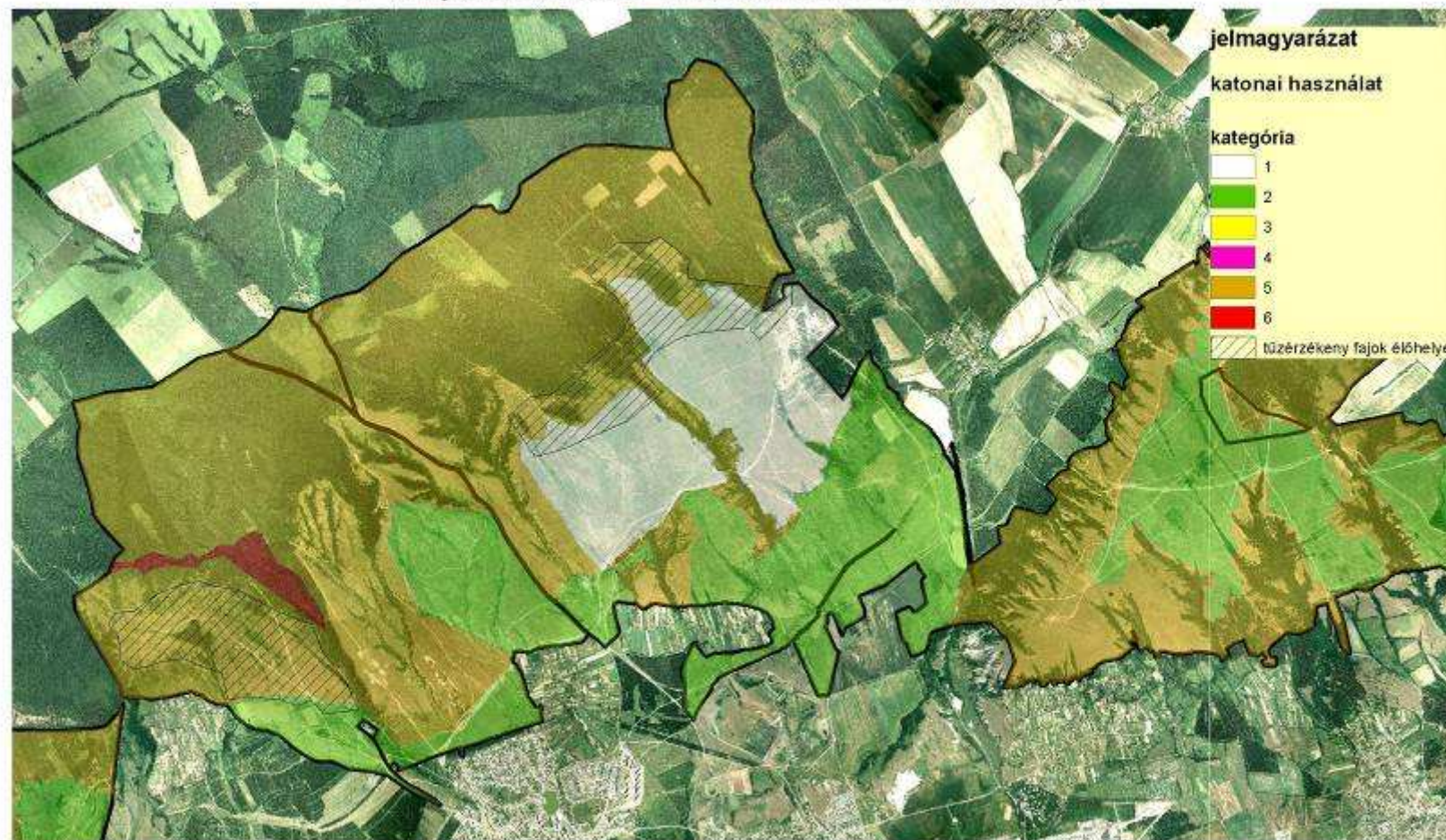
A Várpalotai Lőtér katonai használat térképe

EASTERN BAKONY-LIFE07 NAT/H/000321 A1 Akció felmérései alapján készítette Mészáros András

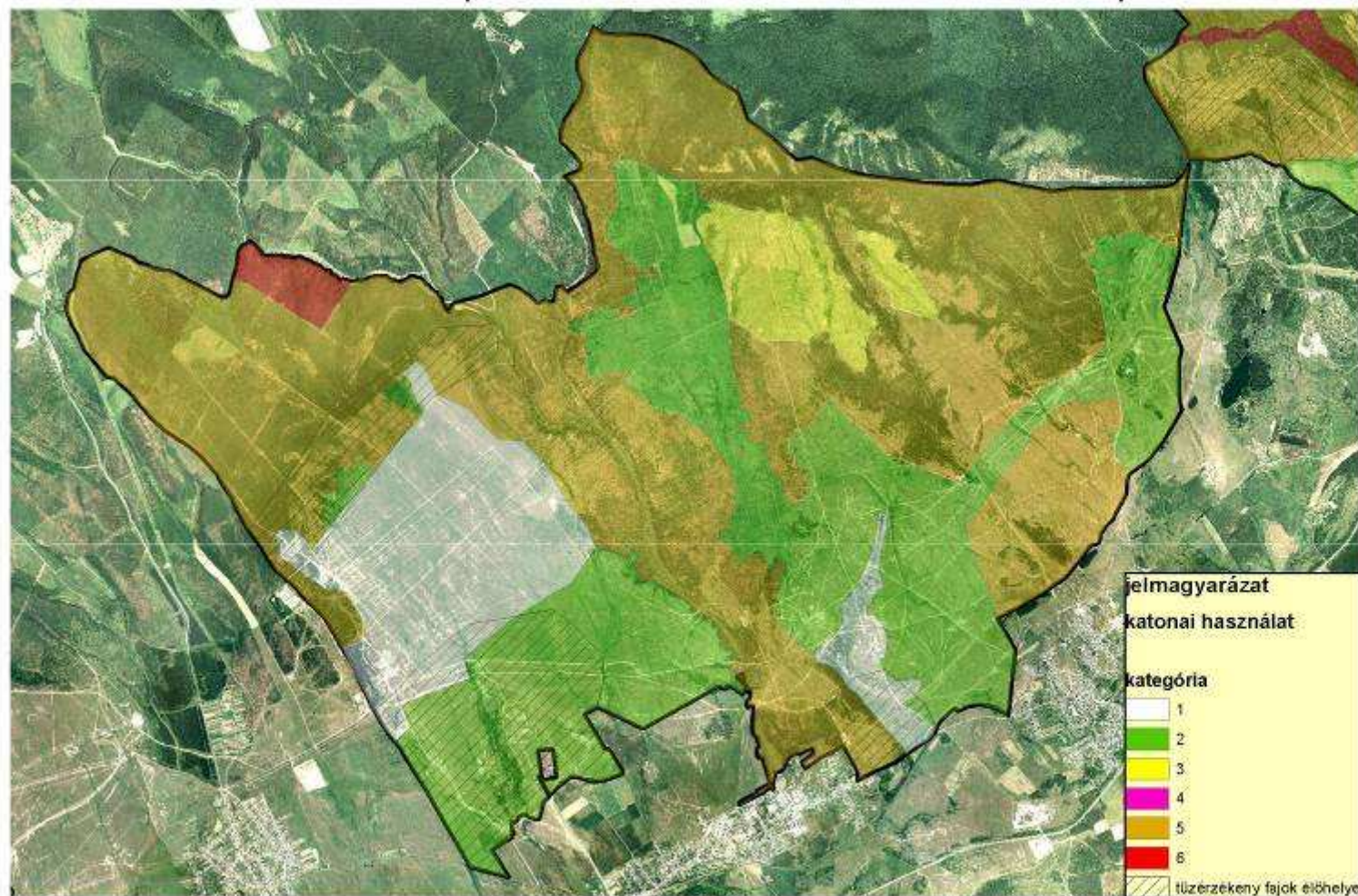
A Várpalotai Lőtér katonai használat térképe

EASTERN BAKONY-LIFE07 NAT/H/000321 A1 Akció felmérései alapján készítette Mészáros András

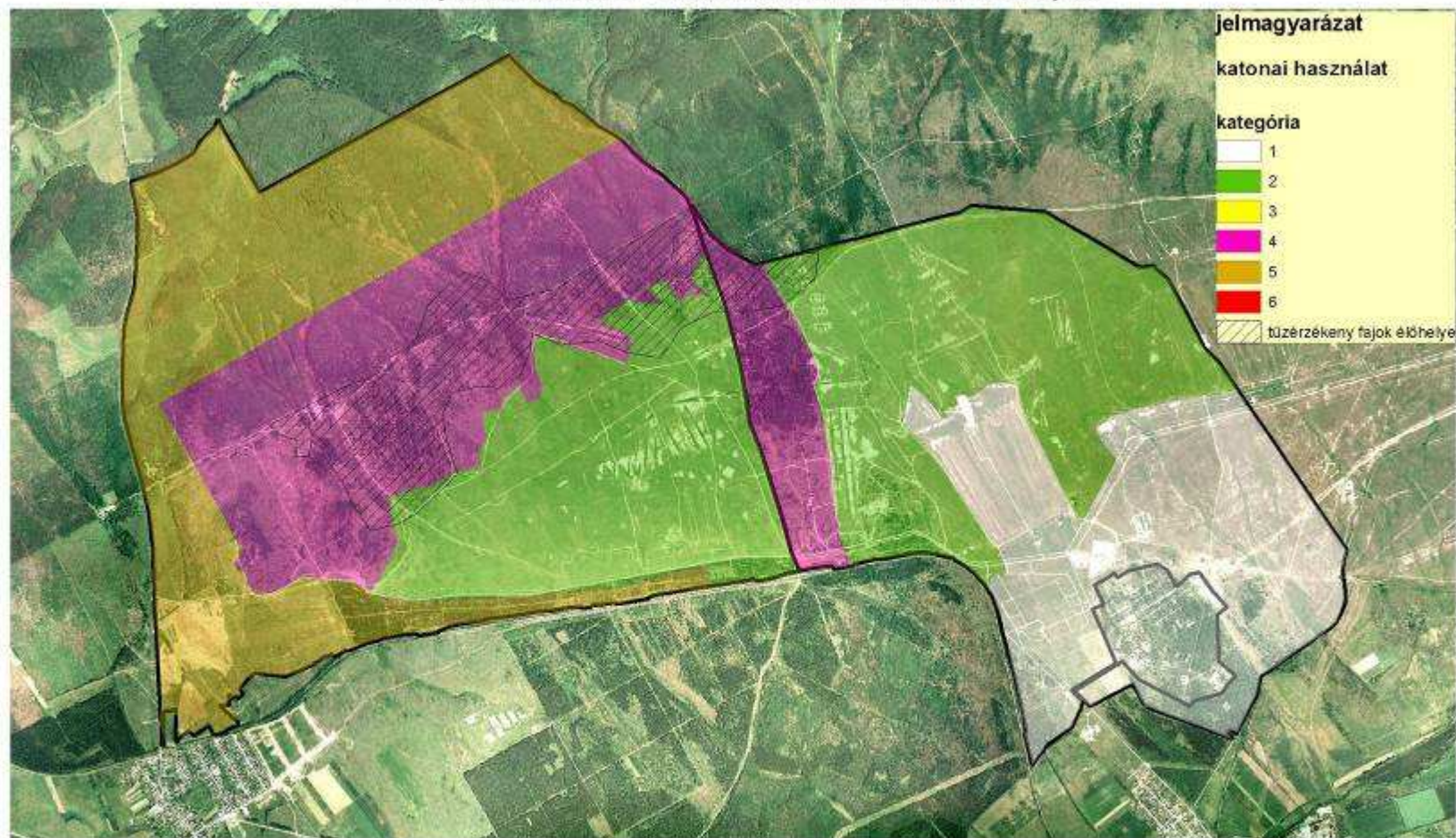
A Várpalotai Lőtér katonai használat térképe

EASTERN BAKONY-LIFE07 NAT/H/000321 A1 Akció felmérései alapján készítette Mészáros András

A Várpalotai Lőtér katonai használat térképe

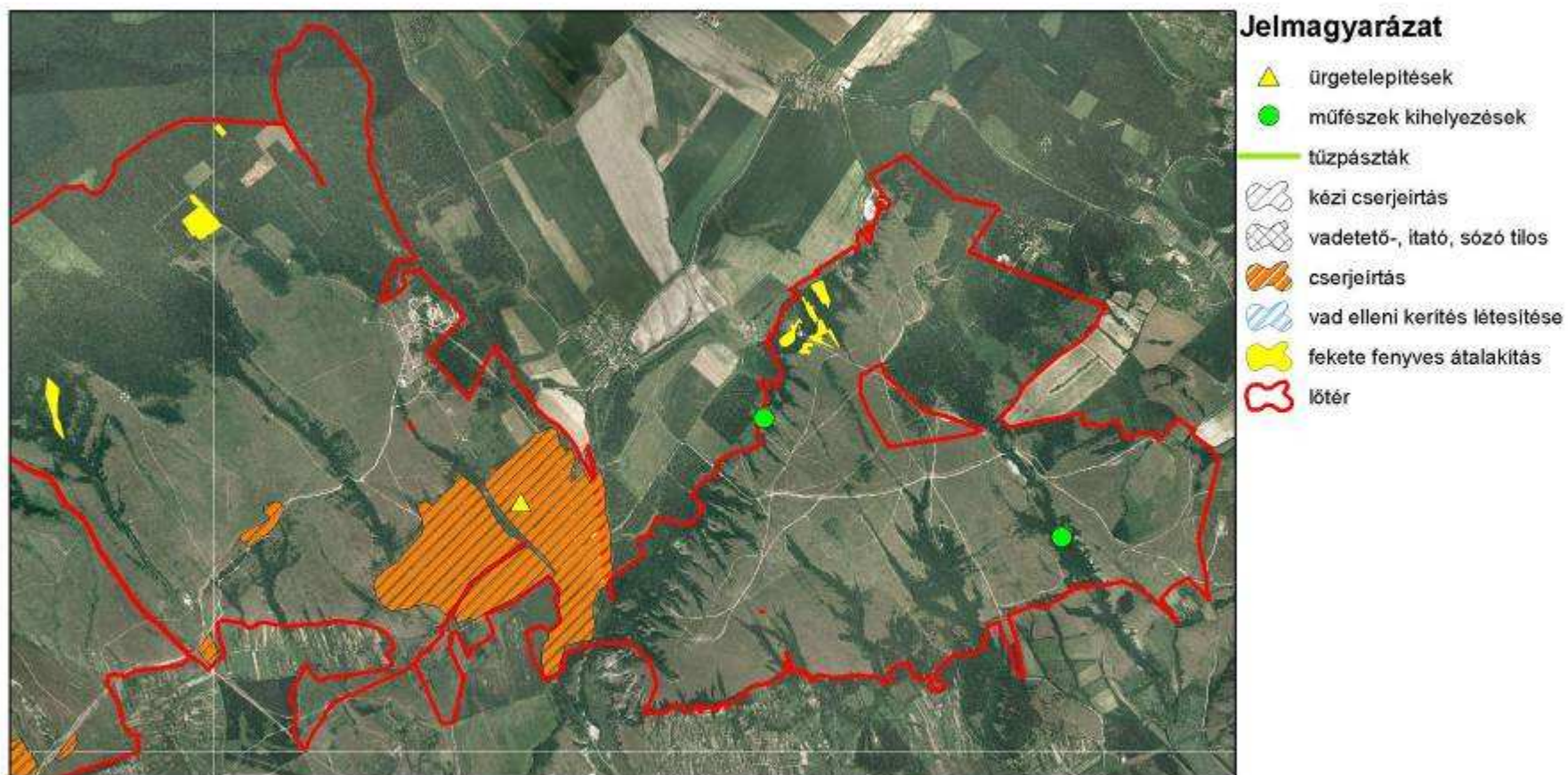

EASTERN BAKONY-LIFE07 NAT/H/000321 A1 Akció felmérései alapján készítette Mészáros András

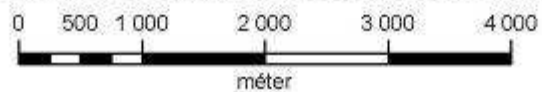

3.2.5.2 A tervezési területen javasolt természetvédelmi kezelések (térkép)

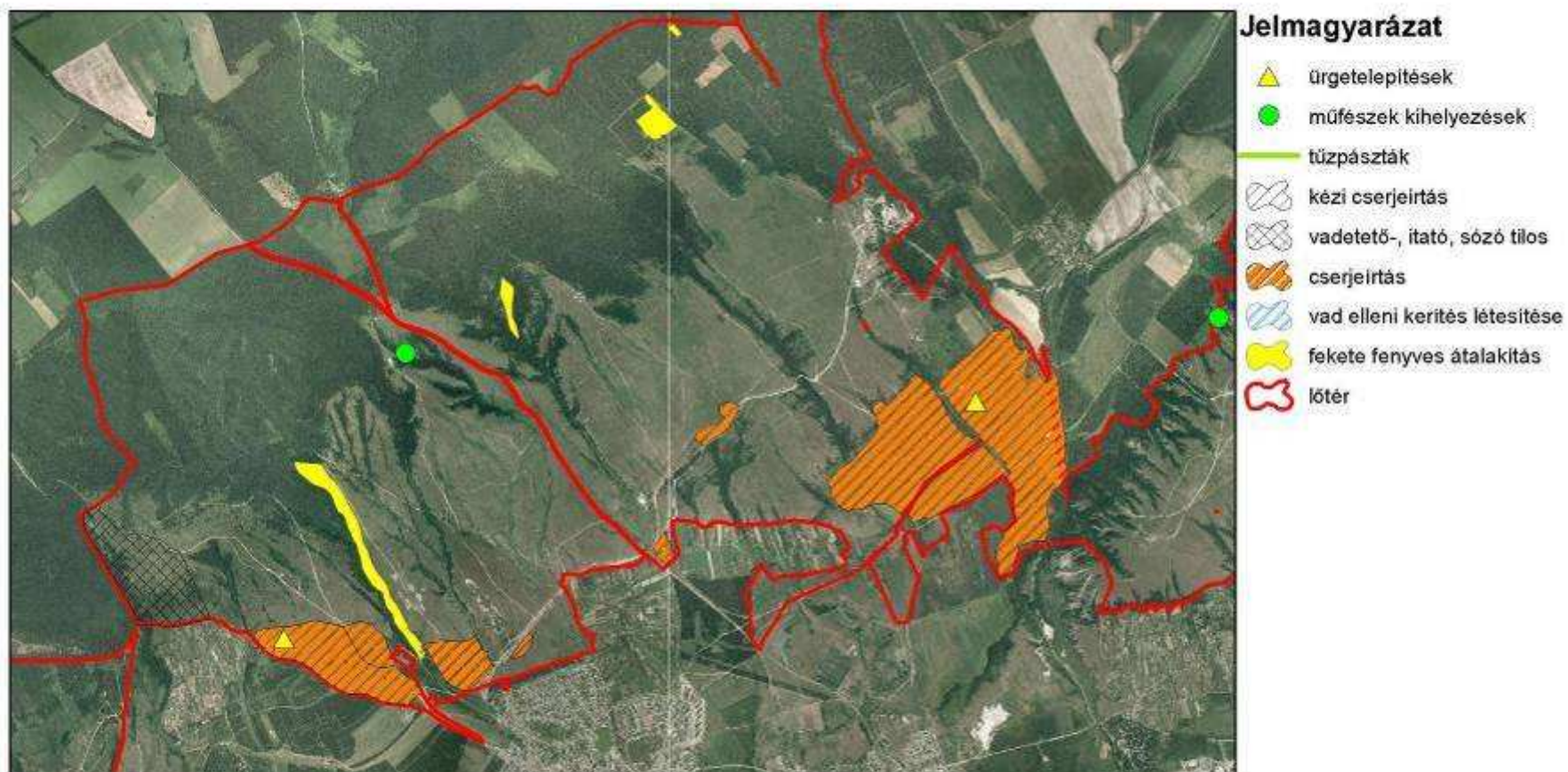
Javasolt természetvédelmi kezelések

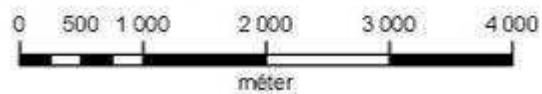
EASTERN BAKONY-LIFE07 NAT/H/000321 A2 Akció keretében készítette Mészáros András

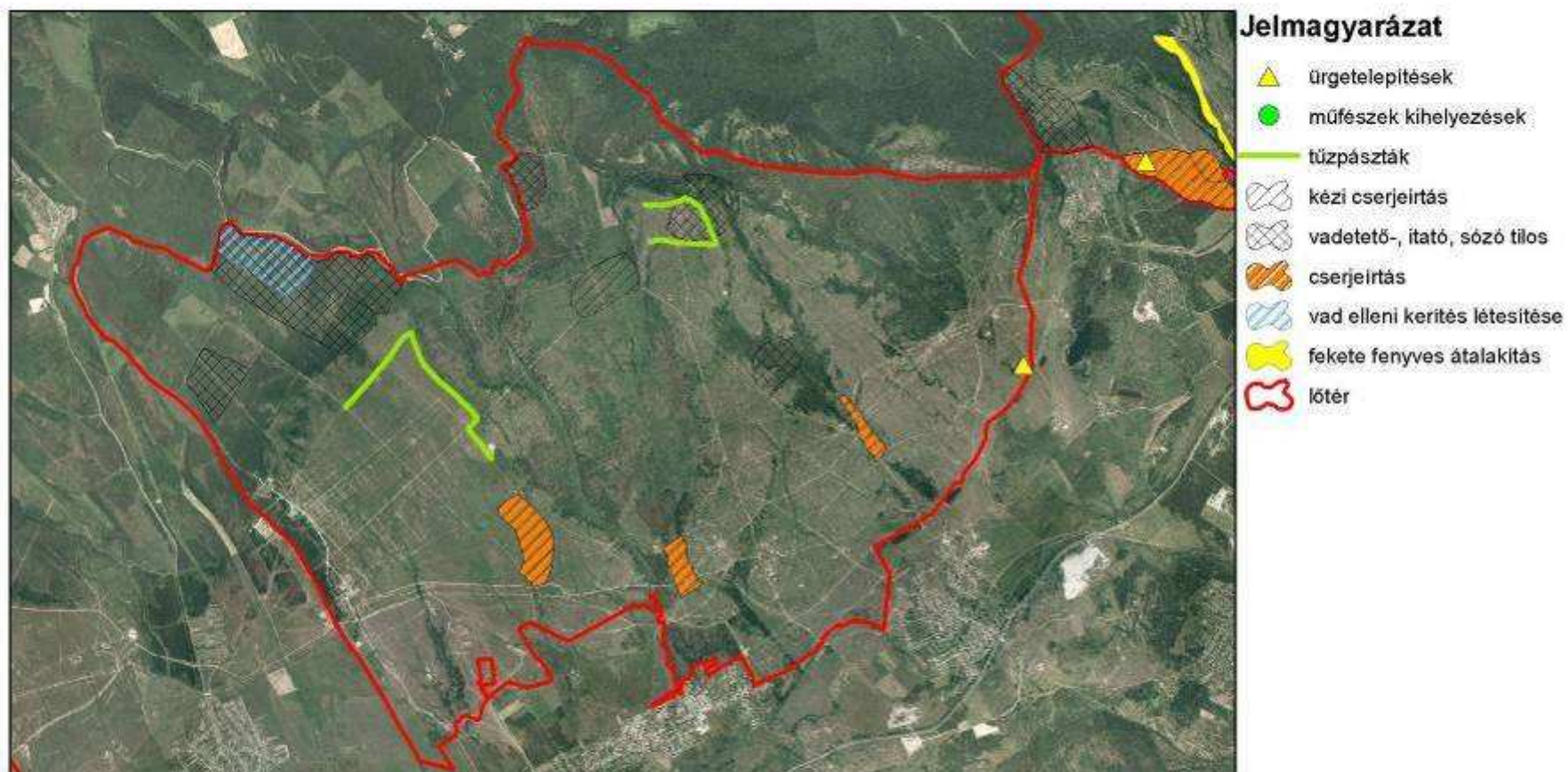
Javasolt természetvédelmi kezelések

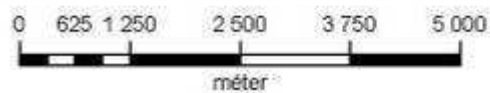
EASTERN BAKONY-LIFE07 NAT/H/000321 A2 Akció keretében készítette Mészáros András

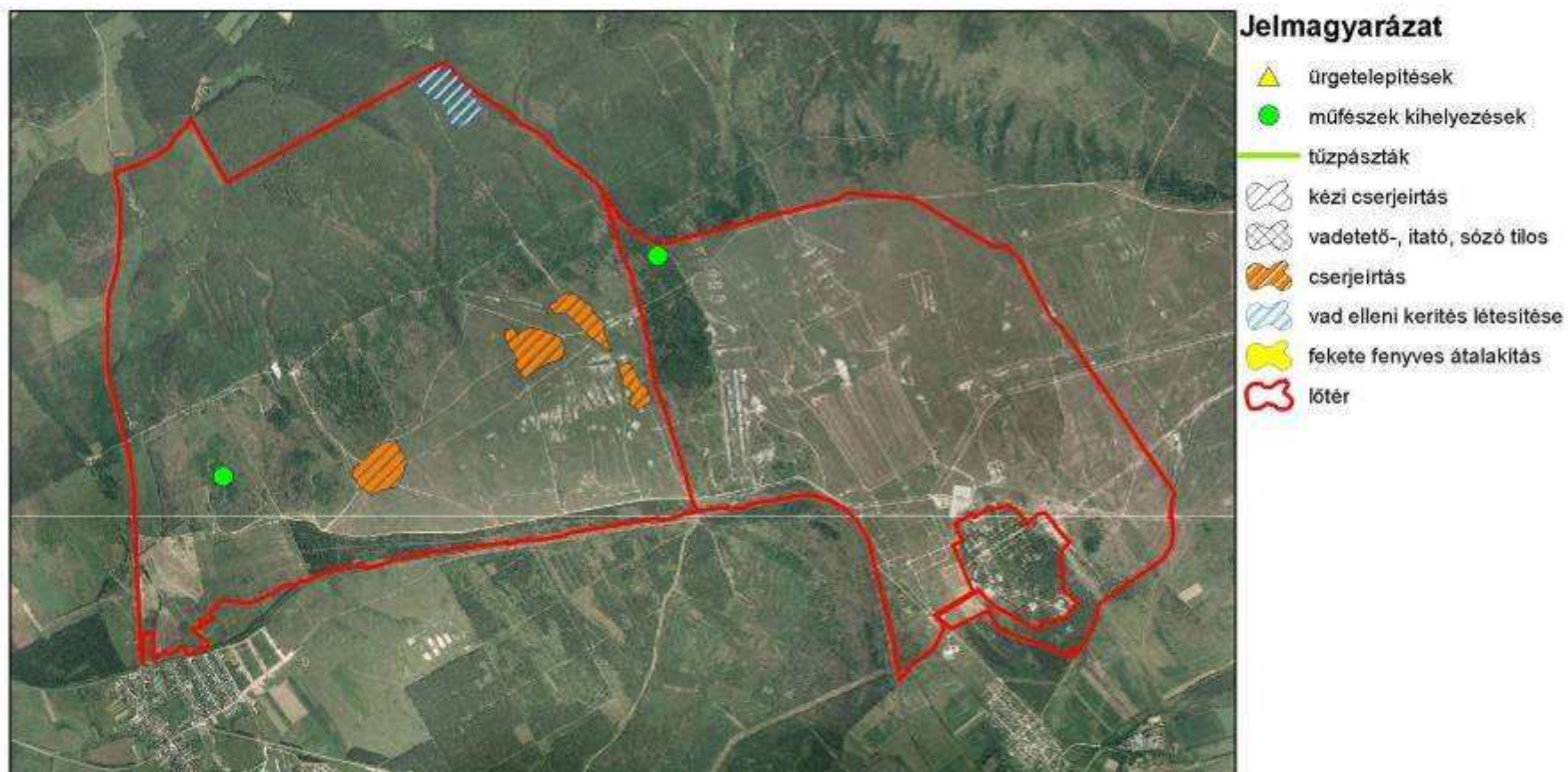
Javasolt természetvédelmi kezelések

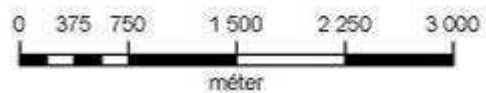
EASTERN BAKONY-LIFE07 NAT/H/000321 A2 Akció keretében készítette Mészáros András

Javasolt természetvédelmi kezelések

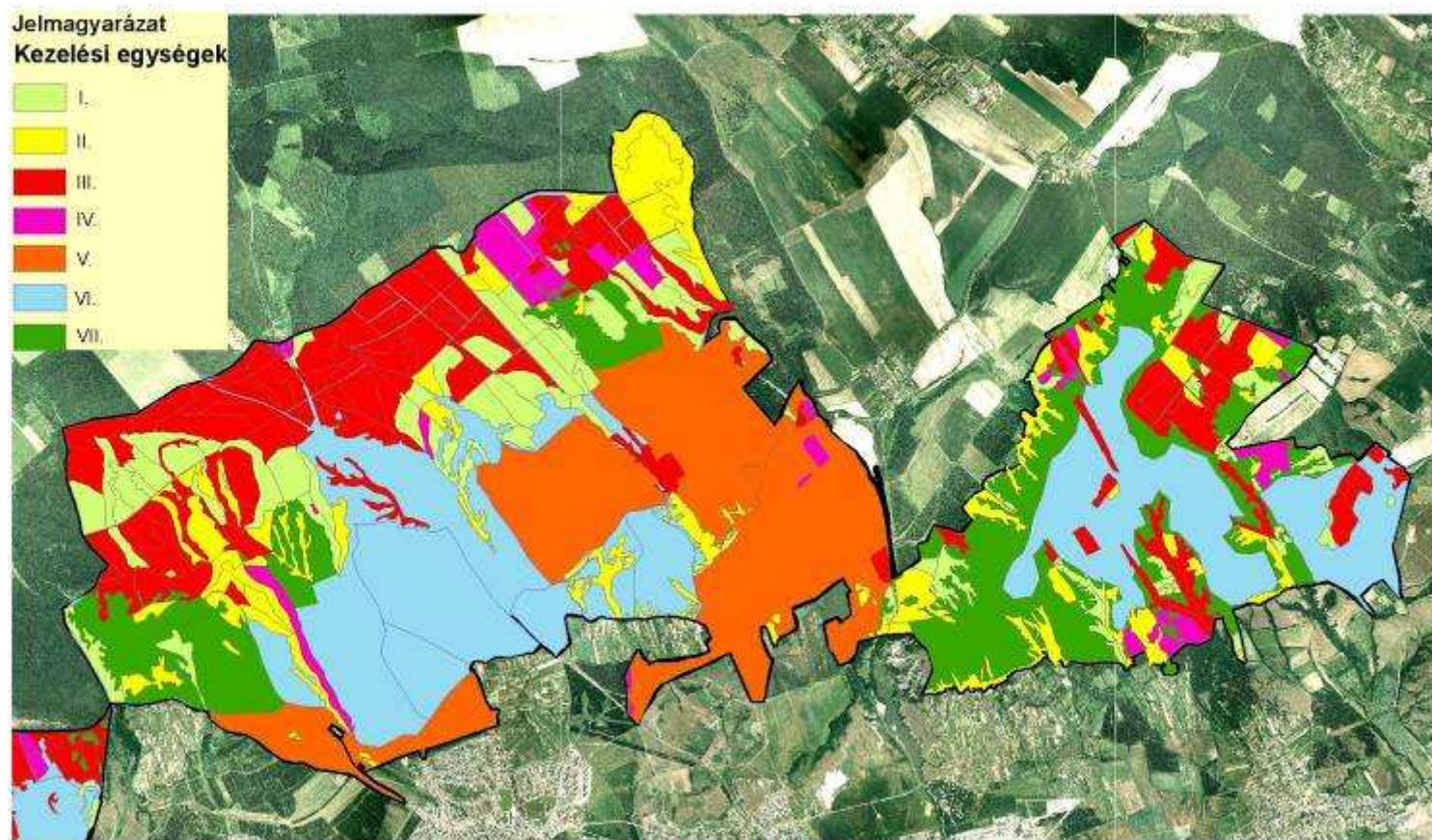
EASTERN BAKONY-LIFE07 NAT/H/000321 A2 Akció keretében készítette Mészáros András

3.2.5.3 A tervezési területen kialakított kezelési egységek (térkép)

A kezelési egységek kategóriarendszerét és előírásait a fenntartási terv **3.2.1.** fejezete tárgyalja.

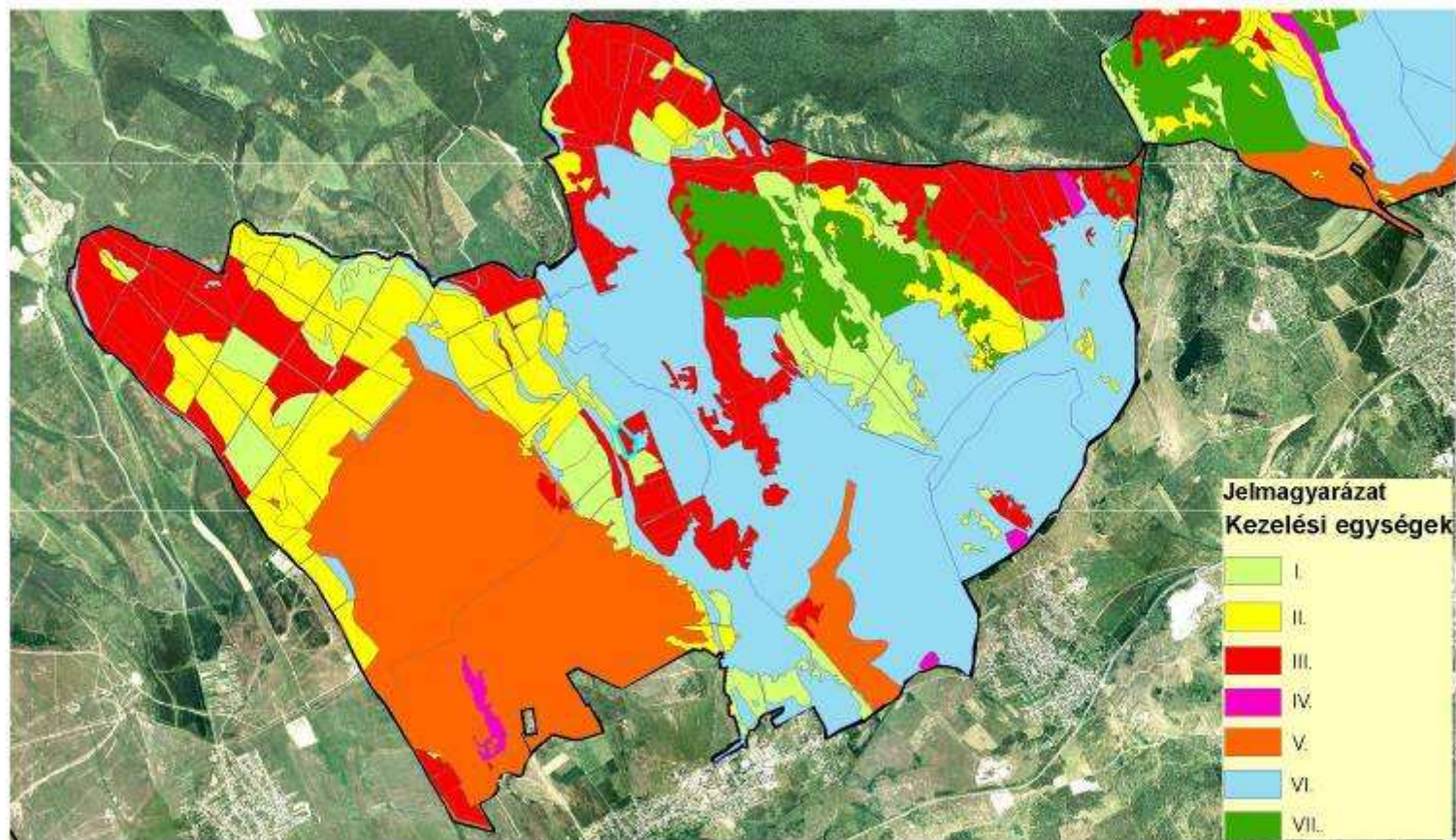
A Várpalotai Lőtér kezelési térképe

EASTERN BAKONY-LIFE07 NAT/H/000321 A1 Akció felmérései alapján készítette Mészáros András

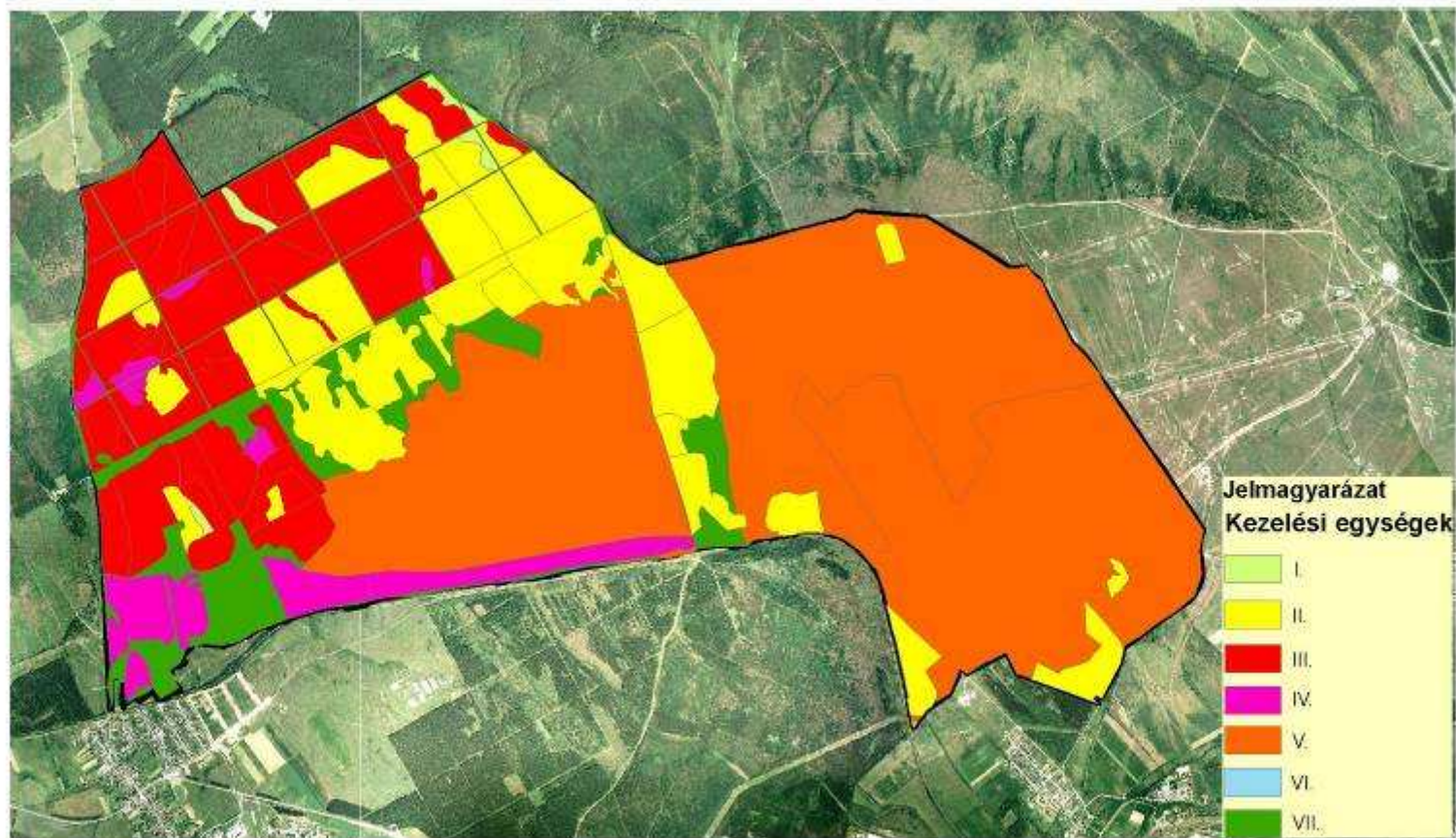
A Várpalotai Lőtér kezelési térképe

EASTERN BAKONY-LIFE07 NAT/H/000321 A1 Akció felmérései alapján készítette Mészáros András

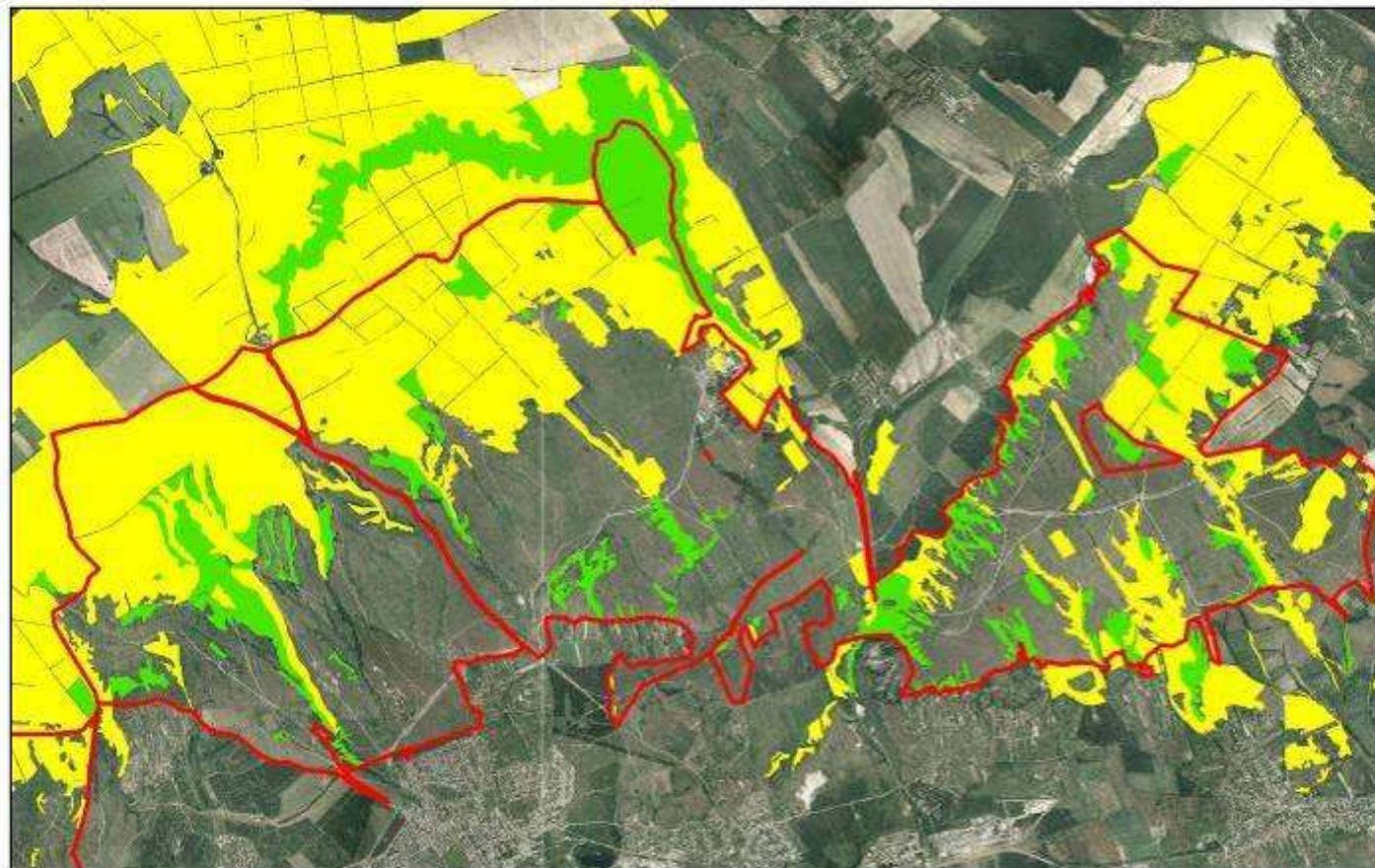
A Várpalotai Lőtér kezelési térképe

EASTERN BAKONY-LIFE07 NAT/H/000321 A1 Akció felmérései alapján készítette Mészáros András

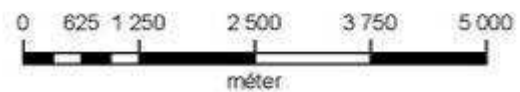
Erdészeti üzem módok térképe

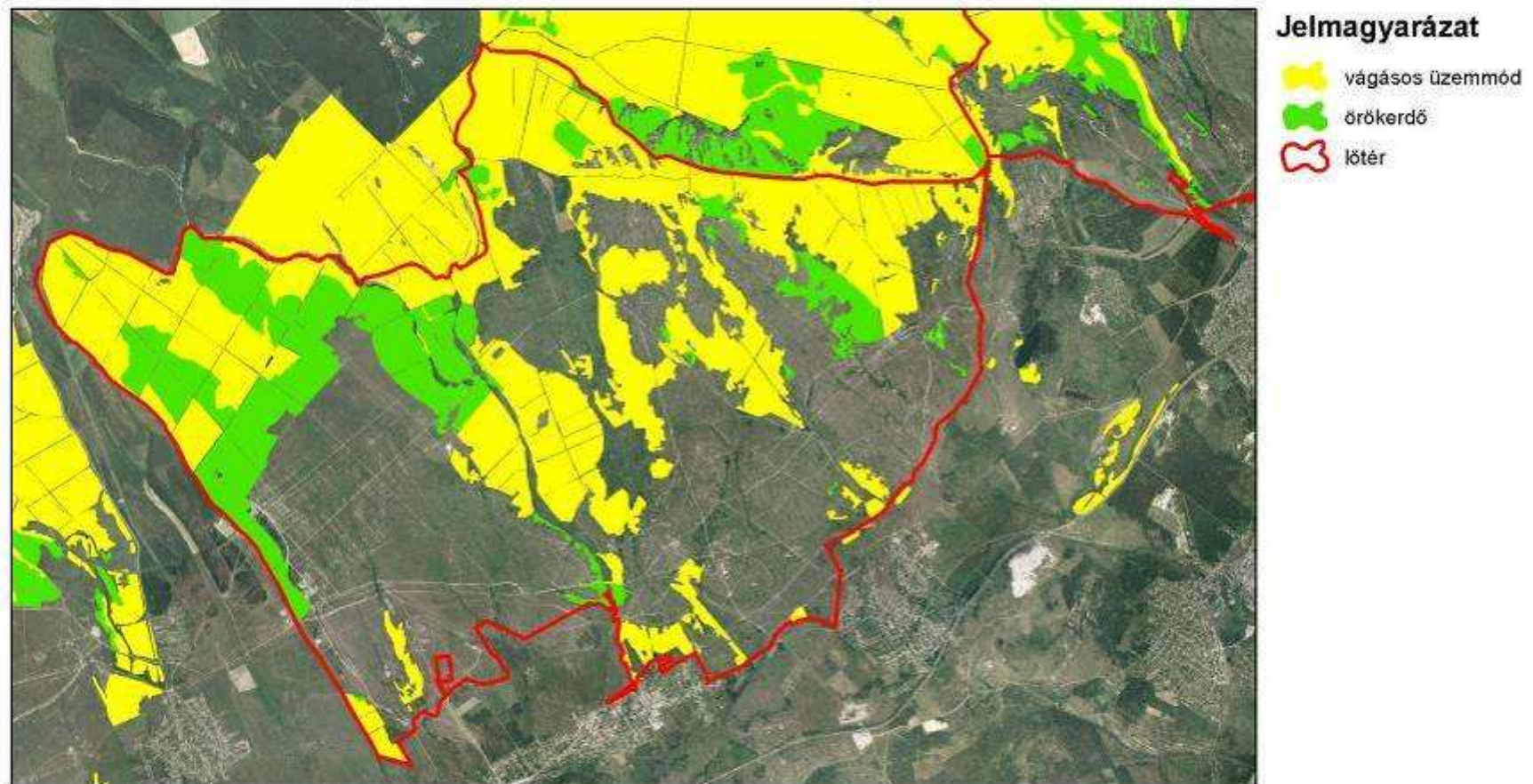
Jelmagyarázat

- vágásos üzem mód
- örökerdő
- lőter

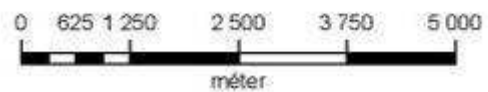
EASTERN BAKONY-LIFE07 NAT/H/000321 A2 Akció keretében az ÁESZ adatbázisa alapján készítette Mészáros András

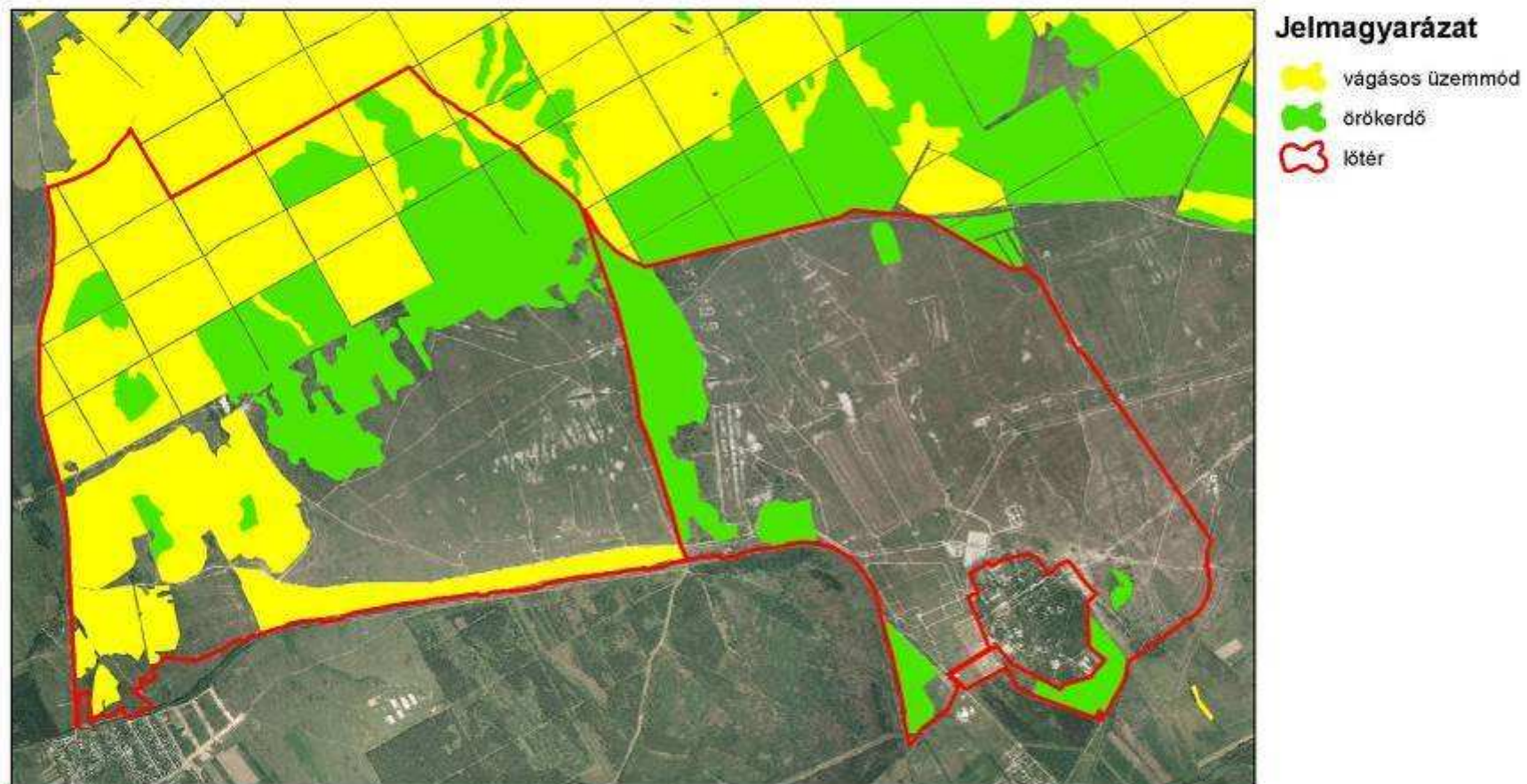
Erdészeti üzemmodok térképe

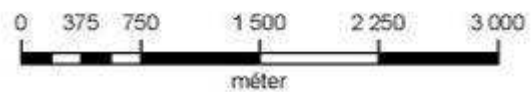
EASTERN BAKONY-LIFE07 NAT/H/000321 A2 Akció keretében az ÁESZ adatbázisa alapján készítette Mészáros András

Erdészeti üzem módok térképe

EASTERN BAKONY-LIFE07 NAT/H/000321 A2 Akció keretében az ÁESZ adatbázisa alapján készítette Mészáros András

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze a Keleti-Bakony és a Papod-Miklád (HUBF 20001, HUBF 20002) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területekbe tartozik, tehát a tervezési területre alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó.

A fent hivatkozott Natura 2000 területeken belül országos jelentőségű védett természeti területek a pontszerűen megjelenő ex lege védett barlangok, források, víznyelők, melyekre a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény vonatkozik.

A tervezési terület átfed a helyi jelentőségű Burok-völgyi Őserdő Természetvédelmi Területtel, mely területre a 12/1995. (XII. 1.) számú önkormányzati rendeletben foglaltak határoznak meg további szabályokat.

Továbbá a terület egyes részei erdőrezervátum és országos ökológiai hálózat magterületei is egyben (ld. 1.6. fejezet).

A tervezési terület honvédelmi használatú részei 100%-ban állami tulajdonban vannak. A vagyonkezelő a Honvédelmi Minisztérium.

A gyepterületek nagy részét legelőként bérlők használják, az erdők esetén a HM Verga Zrt. végzi az erdőgazdálkodást.

A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fentebb összefoglalt körülményeket kell figyelembe venni.

3.3.1. Agrártámogatások

Az Unió csatlakozást követően hazánk támogatási rendszere a többi tagállaméhoz harmonizáltan alakult ki. Ez vonatkozik az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekre is.

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

Támogatások a tervezési terület esetén

A tervezési terület gyepek élőhelyeire az egységes területalapú támogatás, az agrár-környezetgazdálkodási támogatás és a kedvezőtlen adottságú területek (KAT 20) után járó támogatások a bérlők (földhasználó) által igénybe vehetőek. Az egységes területalapú támogatást és a kedvezőtlen adottságú területek (KAT 20) után járó támogatást valamennyi bérlő igénybe veszi, míg az agrár-környezetgazdálkodási támogatást csak Hajmáskér, Öskü és Várpalota legeltethető területei után igénylik. A legeltethető gyepeket kivétel nélkül bérbe adták és extenzív legeltetéssel hasznosítják. A legeltetési szerződésekben beépíthetők a természetvédelmi előírások.

A Honvédelmi Minisztérium, mint kezelő (tulajdonos: Magyar Állam) szerződésben megállapított bérleti díjat szed a földhasználóktól és a fent leírt támogatásokat nem veszi igénybe.

A 269/2007 (X. 18.) Kormányrendelet nem vonatkozik a honvédelmi területekre, így a tervezési területre sem, emiatt Natura 2000 kompenzációban nem részesülhetnek a Natura 2000 gyepterületeken gazdálkodók. A 41/2012. (IV. 27) VM rendelet szerint támogatás igénybevételére nem jogosult önkormányzat, költségvetési szerv, valamint az a gazdálkodó szervezet, amelyben a Magyar Állam tulajdoni hányada eléri vagy meghaladja az 50%-ot. Sajnos ez alapján a tervezési területen található erdőkre sem jár Natura 2000 kompenzáció.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Az erdők esetében rendkívül nehéz az erdőgazdálkodó felé érvényesíteni a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok érdekében javasolt intézkedések megtételét, hiszen az erdők után járó támogatást az állami erdőgazdálkodók jelenleg nem vehetik igénybe. Ez főként az erdő és vadgazdálkodás jelenlegi gyakorlatában jelentkezik, hiszen a nem gazdasági erdők (sziklai bükkös, molyhos tölgyesek stb.) speciális élőhelyein a jelentős vadállomány, a gazdasági erdőállományokban pedig az erdőgazdálkodás és a vadállomány együttes hatása okozhat gondot.

Elsődleges érdek, hogy az állami erdőgazdálkodók is igénybe tudják venni a Natura 2000-es támogatást az itt lévő erdők után, mivel a természetvédelmi javaslatok csak így érvényesülhetnek teljeskörűen.

Gyepeknél (legelőknél) az agrár-környezetgazdálkodási célprogramok támogatása esetén javasolt az extenzív gyepegazdálkodás vagy az ökológiai gyepegazdálkodás célprogramokat igénybe venni a területalapú támogatáson és a kedvezőtlen adottságú területek (KAT 20) után járó támogatáson kívül.

3.3.2. Pályázati források

A tervezési területen 2009-2014 között a *„Kiemelt fontosságú élőhelyek megőrzése és helyreállítása a Keleti-Bakonyban”* című, Európai Unió által társfinanszírozott LIFE+ projekt valósul meg (bővebben ld. 3.2.3 fejezet).

A jövőben az inváziós fajok (bálványfa, ezüstfa) elleni védekezés és a nem őshonos fafajú erdőállományok hosszú távú átalakítása igényelhet pályázati forrásokat.

3.3.3. Egyéb

A tervezési területen egyéb, támogatáshoz kötődő javaslat nem merül fel.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

2011. március hónapban elkészült a projekt területére a katonai használat és korlátozás térkép, melyet április 7-én a Bakony Harckiképző Központ munkatársaival (Fürost Tamás ezredes, Molnár Zoltán őrnagy) egyeztettünk. A tárgyaláson több módosítást is javasoltak, melyeket április hó folyamán helyszínelünk. Június hónapban további kiegészítéseket és javaslatokat kaptunk a Bakonyi Harckiképző központ munkatáraitól, melyek nagy részét elfogadtuk és beépítettük a kezelési tervbe. A módosítások nagy része a katonai használat térkép pontosítását szolgálta.

Szeptember 16-án Várpalotán az MH Bakony Harckiképző Központ Parancsnokával Fürost Tamás ezredessel és Molnár Zoltán őrnagy biztonságtechnikai főnökkel ismételen egyeztettük a módosított katonai használat és korlátozás térképét. A katonai használat és korlátozás térképet az MH Bakony Harckiképző Központ munkatársai elfogadták.

A Bakonyi Harckiképző Központtal történő egyeztetésekkel párhuzamosan megtörtént a projekt terület erdeinek erdőrésztlet szintű kezelési előírásainak kidolgozása, mely javaslatok nagy részét november 16-án a BfNPI, az Erdészeti Igazgatóság és az erdőgazdálkodó Verga Zrt. részvételével történt egyeztető tárgyaláson a részt vevő felek elfogadták.

Megkezdtük a vadgazdálkodással kapcsolatos egyeztetéseket is, november 15-én a Vadászati Hatósággal is egyeztettünk.

Az egyeztetési folyamat a több felvetett módosítási javaslat miatt elhúzódott, de némi késéssel szeptember 16-ig sikerült lezárni az egyeztetési folyamatot a Lőtérparancsnoksággal. Az erdőgazdálkodóval és az Erdészeti Hatósággal az egyeztetés megtörtént és a kezelési terv szereplő javaslatainkat elfogadták.

Az egyeztetési folyamat jegyzőkönyvei a következő oldalakon találhatók.

JEGYZŐKÖNYV

Készült: A Bakony Harckiképző Központ – 8100 Várpalota Árpád u. 1. sz.ai. – hivatalos helyiségében 2011. április 7. napján.

Jelen vannak:

1. A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság (BfNPI) képviselőiben:

- Mészáros András örkerület-vezető;
- dr. Nagy Lajos területfelügyelő

2. A Bakony Harckiképző Központ. képviselőiben:

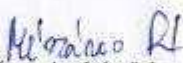
- Füst Tamás ezredes parancsnok
- Molnár Zoltán őrnagy biztonságtechnikai főnök
- Csólig Attila őrnagy bázisparancsnok

Tárgy: Az Eastern Bakony-LIFE07 NAT/H/000321 A2 akció (kezelési terv készítése) egyeztetése. A készülő kezelési tervel kapcsolatban a lőtér katonai használatának és természetvédelmi érdekeinek összehangolása. Egyeztetés a készülő katonai használati térképpel kapcsolatban.

Felek rögzítik a következőket:

- Lő- és gyakorlótér térképmellékletének kategóriái pontosításra kerültek, amelyet a felek kölcsönösen elfogadtak.
- A Harckiképző Központ képviselőinek kérései és javaslatai alapján a Lő- és gyakorlótér katonai hasznosítása során felmerülő gyakorlati változtatások egyeztetésre kerültek. A Nemzeti Park Igazgatóság szakemberei a javasolt módosításokat szakmailag megvizsgálják.
- A Nemzeti Park Igazgatóság munkatársai javasolták a Lő- és gyakorlótér egyes területein az időbeli és térbeli természetvédelmi célú korlátozások megvizsgálását.
- Az átvezetett módosításokat követően a térkép állományokat (shape formátumban) a Nemzeti Park Igazgatóság munkatársa április 15-ig megküldi a Bakony Harckiképző Központ részére. A módosított térképpel kapcsolatos további egyeztetéseket április 30-ig megteesszük.

kmf.,

Mészáros András örkerület-vezető
BfNPI

dr. Nagy Lajos természetvédelmi
területfelügyelő
BfNPI

Füst Tamás ezredes
parancsnok

Csólig Attila őrnagy
bázisparancsnok

Molnár Zoltán őrnagy
biztonságtechnikai főnök

MAGYAR HONVÉDSÉG
BAKONY HARCKIKÉPZŐ KÖZPONT

Nyt. szám: 229-15/2011

2.sz. példány

JEGYZŐKÖNYV

Készült: 2011. szeptember 16-án a MH. Bakony Harckiképző Központ hivatalos helyiségében.

Jelen vannak:	Fürost Tamás ezredes	MH BHK parancsnoka;
	Molnár Zoltán őrgy.	MH. BHK. Biztonságtechnikai főnök;
	Mészáros András	BFNPI örkerület-vezető;
	Simon Pál	BFNPI területör.

Tárgy: Eastern Bakony LIFE07 kezelési terv egyeztetése

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság és a MH Bakony Harckiképző Központ képviselői 2011. április 07-én tartott megbeszélésen módosító javaslatokat vetettek fel a gyakorló- és lőtér kezelési tervéhez. Az akkor készült jegyzőkönyvben foglaltaknak megfelelően a módosítások egy része végrehajtásra került a tervben.

Az MH BHK június 9-én és június 23-án további módosításokat javasolt a kezelési terv katonai használatot szabályzó térképével és annak magyarázó táblázatával kapcsolatban.

A BFNPI munkatársai a javaslatokat augusztusban a terepen megtekintették és a katonai használat térképén módosításokat tettek.

A mai egyeztetésen a felek a módosításokat áttekintették. Megállapították, hogy a módosítások katonai és természetvédelmi szempontból is elfogadhatóak.

- Mellékletek:
- Bakonykúti Bázis gyakorlótér Csór feletti részének katonai használatát szabályzó térképe (1 lap);
 - Bakonykúti Bázis gyakorlótér Várpalota feletti részének katonai használatát szabályzó térképe (1 lap);
 - Hajmáskér Bázis gyakorlótér Öskü és Hajmáskér feletti részének katonai használatát szabályzó térképe (1 lap);
 - Hajmáskér Bázis gyakorlótér Veszprém feletti részének katonai használatát szabályzó térképe (1 lap).

Kmf.

Füst Tamás ezredes
 MH BHK parancsnok

Molnár Zoltán őrgy.
 MH. BHK Biztonságtechnikai főnök

Mészáros András
 BFNPI örkerület-vezető

Simon Pál
 BFNPI területőr

Készült: 2 példányban

Egy példány: 1 lap

Ügyintéző (tel): Molnár Zoltán őrgy. (88/549-504; 30/970-8181)

Kapják: 1. sz. pld.: MH BHK

2. sz. pld.: BFNPI

2011 SZEP 16

Átvette:

Emlékeztető

Készült: A Veszprém Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóságának hivatalos helyiségében a 2011. november 16. napján tartott tárgyalásról, amelyen a Keleti Bakony Life+ programban készülő Natura 2000 Fenntartási Terv erdőgazdálkodással kapcsolatos javaslatait egyeztetttük.

2011. november 16-én tartott tárgyalás résztvevői:

1. A Veszprém Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóság képviselőjében:

- Nagy Frigyes igazgató-helyettes
- Galgóczy Árpád erdőfelügyelő

2. A HM Verga Zrt. képviselőjében:

- Szedlák Tibor fáhasználati előadó

3. A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság (BfNPI) képviselőjében:

- Petróczi Imre igazgató-helyettes
- Mészáros András örkerület-vezető;

Tárgy: A Keleti Bakony Life+ programban készülő Natura 2000 Fenntartási Terv erdőgazdálkodással kapcsolatos javaslatait egyeztetttük.

Felek rögzítik a következőket:

- A fenntartási terv a Keleti Bakony Life+ program előirányzata alapján a projekt területre a program célkitűzéseivel összhangban készül. A terv előírásai részben megvalósításra kerülnek a konkrét akciók keretein belül, másrészt célkitűzéseket és szándékokat tartalmaznak a feleknek a gazdálkodásukra illetve a tervezésre a következő tervezési ciklusokra vonatkozólag.
- A folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok mellett a vágásos üzemmód alkalmazását is megfelelőnek tartjuk, amennyiben nem nagyüzemi mértékben történik és céljaiban a biodiverzitást növeli.
- A készülő fenntartási terv általános előírásai, (a mai nap megtett kisebb módosításokkal) alapvetésként megfelelnek, a részletszintű javaslatok a korábbi egyeztetések eredményessége miatt erdőtervmódosítást jelenleg nem igényelnek, nagy részük csak a következő üzemtervi ciklusban illeszthető be a körzeti erdőtervbe.
- A vadgazdálkodással kapcsolatos javaslatokat a vadgazdálkodókkal és a Vadászati Hatósággal kell egyeztetni.

kmf.,

Petróczi Imre
Igazgató-helyettes

Mészáros András
Örkerület-vezető

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

A fenntartási tervvel kapcsolatos egyeztetési folyamat első körében az alábbi egyeztetések történtek:

Eszköz típusa	Dokumentum	Időpont	Érintettek
Adatszolgáltatás	-	2010. 11. 15.	Nagy Frigyes (Erdészeti Ig.)
Egyeztető tárgyalás	Jegyzőkönyv	2011. 04. 07.	Fürst Tamás ezredes (MH. BHK) Molnár Zoltán őrnagy (MH. BHK)
Kiegészítés	Email	2011. 06. 09.	Molnár Zoltán őrnagy (MH. BHK)
Egyeztető tárgyalás	Jegyzőkönyv	2011. 09. 16.	Fürst Tamás ezredes (MH. BHK) Molnár Zoltán őrnagy (MH. BHK)
Tájékoztatás	-	2011. 11. 15.	Papp László (Vadászati Hatóság)
Egyeztető tárgyalás	Emlékeztető	2011. 11. 16.	Szedlák Tibor (HM Verga Zrt.) Nagy Frigyes (Erdészeti Ig.) Galgóczy Árpád (Erdészeti Ig.)
Adatkérés	Levél	2011. 11. 18.	Papp László (Vadászati Hatóság)
Adatszolgáltatás	Email	2011. 12. 01.	Papp László (Vadászati Hatóság)
Helyszíni szemle	-	2013. 04. 04.	Fürst Tamás ezredes (MH. BHK) Molnár Zoltán őrnagy (MH. BHK) Balogh Rita (HM Védelemgazdálkodási Hivatal)

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

A fenntartási terv egyeztetési anyagát a következő területi és helyi szervek és szervezetekkel szükséges egyeztetni az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) számú kormányrendelet 4. §.szerint:

Területi államigazgatási szervek,

- Veszprém M. Korm. Építésügyi Hivatala
- Veszprém M. Korm. N. és Talajv. Ig.
- Veszprém M. Korm. Erd. Ig.
- Veszprém M. Korm. Földműv. Ig.
- Veszprém M. Korm. Él.-birt és Állateü. Ig.
- Veszprém M. Korm. Földhivatal
- Veszprém M. Korm. Közl. Felügy.
- MVH Veszprém M. Kirendeltsége
- Veszprémi Bányakapitányság
- Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
- Közép-du. Körny.,Term. és Vízügyi Felügy.

Nemzeti park igazgatóságok,

- Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság
- Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság

Települési önkormányzatok,

- Polgármesteri Hivatal (8100 Várpalota, Gárdonyi G. u. 39.)
- Polgármesteri Hivatal (8191 Öskü, Szabadság tér 1.)
- Polgármesteri Hivatal (8192 Hajmáskér, Kossuth u. 31.)
- Polgármesteri Hivatal (8200 Veszprém, Óváros tér 9.)
- Polgármesteri Hivatal (8441 Márkó, Padányi Bíró Márton tér 5.)
- Polgármesteri Hivatal (8045 Isztimér, Köztársaság u. 77.)
- Polgármesteri Hivatal (8046 Bakonykúti, Szabadság u. 41.)
- Polgármesteri Hivatal (8043 Iszkaszentgyörgy, Kossuth L. tér 1.)
- Polgármesteri Hivatal (8041 Csór Fő tér 10.)

Érintett földrészletek tulajdonosai, vagyonkezelői, gazdasági érdekképviselői szervek, bérletk:

Tulajdonos:

- Magyar Állam

Vagyonkezelő:

- Honvédelmi Minisztérium

Vadászatra jogosultak:

- Hajag-vidéki VT (Márkó Bakonyi út 19.)
- HM VERGA Zrt. (8200 Veszprém, Jutasi út 10.)
- Hunyadi Mátyás VT (1410 Bp. Pf. 169.)

Erdőgazdálkodó:

- HM VERGA Zrt. (8200 Veszprém, Jutasi út 10.)

Katonai használat:

- Magyar Honvédség Bakony Harckiképző Központ (8100 Várpalota, Árpád utca 1.)
- Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdálkodási Hivatal (1095 Budapest Soroksári utca 152.)

Bérletk:

- IMÁR Kereskedelmi és Állattenyésztési Bt. (Balatonalmádi Kisberényi u. 5.)
- Dobó István (Balatonkenese Bencúr Gy. u. 20.)
- Duó 1998 Kkt. (Várpalota Loncsosi u. 7.)
- Palotamező Kft. (Várpalota Veszprémi u. 7.)

Környezet és természetvédelmi célra alakult társadalmi szervezetek:

- Bakony Környezetvédelmi és Vadgazdálkodási Egyesület (8000 Székesfehérvár Privigyei út 10.)
- Csalán Egyesület (8200 Veszprém, Rákóczi Ferenc u. 3. I./2.)
- Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület 18. sz. HCS (8291 Vöröstó, Fő u. 58.)
- Pangea Környezetvédelmi és Kulturális Egyesület (Pénzesgyőr, Béke út 57.)
- Reflex Egyesület (Győr, Bartók B. 7.)
- Sziget Környezetvédelmi Egyesület (Zirc, Alkotmány u. 33/a.)
- Tési Fennsík Környezetvédelmi Alapítvány (Tés, Petőfi u. 46.)

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

A fenntartási tervvel kapcsolatos előzetes egyeztetési folyamat első körében az alábbi egyeztetések történtek:

2011. március hónapban elkészült a projekt területére a katonai használat és korlátozás térkép, melyet április 7-én a Bakony Harckiképző Központ munkatársaival (Fürst Tamás ezredes, Molnár Zoltán őrnagy) egyeztetünk. A tárgyaláson több módosítást is javasoltak, melyeket április hó folyamán helyszínelünk. Június hónapban további kiegészítéseket és

javaslatokat kaptunk a Bakonyi Harckiképző központ munkatársaitól, melyek nagy részét elfogadtuk és beépítettük a kezelési tervbe.

2011. szeptember 16-án Várpalotán az MH Bakony Harckiképző Központ Parancsnokával Fürst Tamás ezredessel és Molnár Zoltán őrnagy biztonságtechnikai főnökkel ismételt egyeztetettük a módosított katonai használat és korlátozás térképét. A katonai használat és korlátozás térképét az MH Bakony Harckiképző Központ munkatársai elfogadták.

A Bakonyi Harckiképző Központtal történő egyeztetésekkel párhuzamosan megtörtént a projekt terület erdeinek erdőrészlet szintű kezelési előírásainak kidolgozása, mely javaslatok nagy részét 2011. november 16-án a BfNPI, az Erdészeti Igazgatóság és az erdőgazdálkodó Verga Zrt. részvételével történt egyeztető tárgyaláson a részt vevő felek elfogadták.

Megkezdjük a vadgazdálkodással kapcsolatos egyeztetéseket is, 2011. november 15-én a Vadászati Hatósággal is egyeztetünk.

Az egyeztetési folyamat a több felvetett módosítási javaslat miatt elhúzódott, de némi késéssel 2011. szeptember 16-ig sikerült lezárni az egyeztetési folyamatot a Lőtérparancsnoksággal. További fajsúlyos feladat volt az erdőgazdálkodóval és az Erdészeti Hatósággal történő egyeztetés, mely egyeztetés megtörtént és a kezelési terv szereplő javaslataink nagy részét elfogadták.

2013. április 4-én a várpalotai Kossuth laktanyában MH Bakony Harckiképző Központ munkatársaival és a HM illetékeseivel megbeszélés majd azt követő helyszíni szemle történt a készülő Natura 2000-es fenntartási tervvel kapcsolatban.

A fenntartási tervvel kapcsolatos további egyeztetéseket és konzultációkat 2014. év első félévében tervezzük.

4. Felhasznált irodalom

- ÁBRAHÁM L. (2010) Védett és Natura 2000-es lepkefajok felmérése a Márkó 055/2, a Veszprém 0129/1 és a Hajmáskér 03/3 hrsz-ú területeken. (Kézirat)
- BARTHA D. (Szerk.) – A természetszerű erdők kezelése, a kultúr- és a származékerdők megújítása, Természetbúvár Alapítvány Kiadó, Budapest 2001
- BARTHA Z. (1996): Adatok a Bakony hegység és peremterületei gerinces faunájának (amphibia, reptilia, mammalia) ismeretéhez I. – Folia Musei Historico-Naturalis Bakonyiensis 15: 125-152.
- BAUER N. (2006) A Baglyas-hegy – Iszka-hegy sasbércvonulat élőhelytérképezése (Kézirat)
- BAUER N. (2010) A *Serratula lycopifolia* (Vill.) A. Kerner és az *Astragalus vesicarius* L. subsp. *albidus* (W. et K.) Br.-Bl. elterjedése a Bakony-vidéken (Kézirat)
- KELEMEN J. (Szerk.) – Irányelvek a füves területek természetvédelmi szempontú kezeléséhez, Természetbúvár Alapítvány Kiadó, Budapest 1995
- KENYERES Z. (2010): Védett és Natura 2000 egyenesszárnyú fajok felmérése a Várpalotai lőtér területén. (Kézirat)
- KESZTHELYI I.-CSAPODY I.-HALUPA L.: Irányelvek a természetvédelem alatt álló erdők kezelésére-KTM TVH tanulmánykötetei 3. Budapest 1995. .7-237 pp.
- KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI MINISZTERIUM TERMÉSZETVÉDELMI SZAKÁLLAMTITKÁRSÁG (2010): Szakmai háttéranyag a hazai Natura 2000 területek kijelölésének alapjául szolgáló erdei élőhelytípusok kezelési irányelveinek meghatározásához (kézirat)
- KUTASI Cs. (2010): Kutatási jelentés a Veszprém-Várpalotai lőtér koleopterológiai kutatásáról (Kézirat)
- DR. MÉSZÁROS K. (szerk): Az erdei vadkár értékelése – Sopron 2002
- PAULOVICS P. (2004): A Bakony hegység denevérek szempontjából legfontosabb barlangjainak és bányavágatainak jellemzése. Szükséges természetvédelmi kezelési lépések, beavatkozások, korlátozások. (Kézirat)
- SZABÓKI Cs.-PETRÁNYI G. (2010): Kutatási jelentés a kiemelt fontosságú élőhelyek és fajok helyreállítása és megőrzése a Keleti-Bakony térségében (Eastern Bakony-LIFE 07 NAT/H/000321) című pályázat 2009-2010-ben végzett felméréseiről. (Kézirat)
- ZARÁNDY L. (Szerk.) Várpalotai központi lő- és gyakorlótér teljeskörű környezeti állapotfelvetele 1999. (kézirat)